

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय
संहिता, पद, जटा, घन पाठः

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपक्ष

Contents

TS 5.5.1.1	6
TS 5.5.1.2	6
TS 5.5.1.3	7
TS 5.5.1.4	8
TS 5.5.1.5	9
TS 5.5.1.6	10
TS 5.5.1.7	11
TS 5.5.2.1	12
TS 5.5.2.2	12
TS 5.5.2.3	13
TS 5.5.2.4	14
TS 5.5.2.5	15
TS 5.5.2.6	16

	2
TS 5.5.2.7	17
TS 5.5.3.1	17
TS 5.5.3.2	18
TS 5.5.3.3	19
TS 5.5.4.1	20
TS 5.5.4.2	21
TS 5.5.4.3	22
TS 5.5.4.4	23
TS 5.5.5.1	24
TS 5.5.5.2	25
TS 5.5.5.3	26
TS 5.5.5.4	27
TS 5.5.6.1	28
TS 5.5.6.2	28

	3
TS 5.5.6.3	29
TS 5.5.7.1	30
TS 5.5.7.2	31
TS 5.5.7.3	32
TS 5.5.7.4	33
TS 5.5.7.5	34
TS 5.5.8.1	35
TS 5.5.8.2	36
TS 5.5.8.3	36
TS 5.5.9.1	37
TS 5.5.9.2	38
TS 5.5.9.3	39
TS 5.5.9.4	40
TS 5.5.9.5	41

	4
TS 5.5.10.1	42
TS 5.5.10.2	42
TS 5.5.10.3	43
TS 5.5.10.4	44
TS 5.5.10.5	45
TS 5.5.10.6	46
TS 5.5.10.7	47
TS 5.5.11.1	48
TS 5.5.12.1	48
TS 5.5.13.1	49
TS 5.5.14.1	50
TS 5.5.15.1	50
TS 5.5.16.1	51
TS 5.5.17.1	52

TS 5.5.18.1	52
TS 5.5.19.1	53
TS 5.5.20.1	53
TS 5.5.21.1	54
TS 5.5.22.1	55
TS 5.5.23.1	55
TS 5.5.24.1	56

TS 5.5.1.1**TS 5.5.1.1****Samhita Paata**

यदेकेन सः स्थापयति यज्ञस्य संतत्या अविच्छेदायैन्द्राः पशवो ये मुष्करा यदैन्द्राः सन्तोऽग्निभ्यं
 आलभ्यन्ते देवताभ्यः समदं दधात्याग्नेयीस्त्रिष्टुभो याज्यानुवाक्याः कुर्याद्-यदाग्नेयीस्तेनाऽऽग्नेया
 यत् त्रिष्टुभस्तेनैन्द्राः समृद्धयै न देवताभ्यः समदं दधाति वायवे नियुत्वन्ते तूपरमा लभते तेजोऽग्नेर्वायुस्तेजस
 एष आ लभ्यते तस्माद्-यद्रियङ् वायु - []

Pada Paata

यत् । एकेन । सः स्थापयतीति सं - स्थापयति । यज्ञस्य । सन्तत्या इति सं - तत्यै ।
 अविच्छेदायेत्यवि - छेदाय । ऐन्द्राः । पशवः । ये । मुष्कराः । यत् । ऐन्द्राः । सन्तः ।
 अग्निभ्य इत्यग्नि - भ्यः । आलभ्यन्त इत्या - लभ्यन्ते । देवताभ्यः । समदमिति स - मदम् ।
 दधाति । आग्नेयीः । त्रिष्टुभः । याज्यानुवाक्या इति याज्या - अनुवाक्याः । कुर्यात् । यत् ।
 आग्नेयीः । तेन । आग्नेयाः । यत् । त्रिष्टुभः । तेन । ऐन्द्राः । समृद्धया इति सं - ऋद्धयै
 । न । देवताभ्यः । समदमिति स - मदम् । दधाति । वायवे । नियुत्वन्त इति नि-युत्वन्ते ।
 तूपरम् । एति । लभते । तेजः । अग्नेः । वायुः । तेजसे । एषः । एति । लभ्यते ।
 तस्मात् । यद्रियङ् । वायुः ।

TS 5.5.1.2

TS 5.5.1.2

Samhita Paata

-वा॒तिं त॒द्रि॒यं॑ङु॒-ग्नि॑र्द॒हति॒ स्वमे॒व तत् ते॒जोऽन्वे॑ति॒ यन्न॒ नि॒यु॒त्वंते॑ स्यादु॒न्मा॑द्येद्-यज॑मानो नि॒यु॒त्वंते॑
भव॑ति॒ यज॑मान॒स्याऽ*नु॑न्मादाय वा॒युमती॑ श्वेत॒वती॑ या॒ज्यानु॒वाक्ये॑ भवतः स॒तेज॑स्त्वाय॑ हि॒रण्यग॑र्भः
सम॑वर्त॒ताग्र॑ इत्या॒घार॑मा घा॒रय॑ति प्र॒जाप॑तिर्वै हि॒रण्यग॑र्भः प्र॒जाप॑तेर॒नुरू॑प॒त्वाय॑ सर्वा॑णि वा ए॒ष रू॒पाणि॑
प॒शूनां॑ प्र॒त्या ल॑भ्यते॒ यच्छ॑म॒श्रुण॑स्तत् - []

Pada Paata

वा॒तिं । त॒द्रि॒यं॑ङु॒ । अ॒ग्निः । द॒हति॒ । स्वम् । ए॒व । तत् । ते॒जः । अ॒न्वे॑ति॒ । ए॒ति ।
यत् । न । नि॒यु॒त्वंते॑ इति॑ नि - यु॒त्वंते॑ । स्यात् । उ॒दि॒तिं । मा॒द्येत् । यज॑मानः । नि॒यु॒त्वंते॑
इति॑ नि - यु॒त्वंते॑ । भ॒वति॒ । यज॑मानस्य । अ॒नु॒न्मादा॑येत्यनु॑त् - मा॒दाय॑ । वा॒युमती॑ इति॑
वा॒यु - मती॑ । श्वेत॒वती॑ इति॑ श्वेत - व॒ती । या॒ज्यानु॒वाक्ये॑ इति॑ या॒ज्या - अ॒नु॒वाक्ये॑ । भ॒वतः॑
। स॒तेज॑स्त्वायेति॑ स॒तेजः - त्वाय॑ । हि॒रण्यग॑र्भ इति॑ हि॒रण्य - ग॒र्भः । स॒मिति॑ । अ॒वर्त॑त ।
अ॒ग्रे । इति॑ । आ॒घार॑मित्या॑ - घा॒रम् । ए॒ति । घा॒रय॑ति । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॑तिः । वै ।
हि॒रण्यग॑र्भ इति॑ हि॒रण्य - ग॒र्भः । प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा - प॑तेः । अ॒नुरू॑प॒त्वायेत्य॑नुरू॒प - त्वाय॑ ।
सर्वा॑णि । वै । ए॒षः । रू॒पाणि॑ । प॒शूनाम् । प्र॒ति । ए॒ति । ल॑भ्यते॒ । यत् । श॒म॒श्रुणः॑ । तत् ।

TS 5.5.1.3

TS 5.5.1.3

Samhita Paata

पुरुषाणां रूपं यत् तूपरस्तदश्वा॑नां यदन्यतो॑दन् तद्गवा॑ यदव्या॑ इव श॒फास्तदवी॑नां यदजस्तद॒जानां॑
वा॒युर्वै प॑शूनां प्रियं धाम॑ यद्वा॒यव्यो॑ भवत्येतमे॒वैनम॑भि स॒जा॑ना॒नाः प॑शव॒ उप॑ तिष्ठन्ते वा॒यव्यः॑
का॒र्या(३)ः प्रा॒जाप॒त्या(३) इत्याहु॑-र्यद्वा॒यव्यं॑ कुर्यात् प्रजाप॑तेरियाद्यत् प्रा॒जाप॒त्यं कुर्याद्वा॒यो - []

Pada Paata

पुरुषाणाम् । रूपम् । यत् । तूपरः । तत् । अश्वा॑नाम् । यत् । अ॒न्यतो॑दन्नित्यन्यतः - दुन्न ।
तत् । गवा॑म् । यत् । अव्याः॑ । इव । श॒फाः । तत् । अवी॑नाम् । यत् । अ॒जः । तत् ।
अ॒जाना॑म् । वा॒युः । वै । प॑शूनाम् । प्रियम् । धाम॑ । यत् । वा॒यव्यः॑ । भव॑ति । ए॒तम् । ए॒व
। ए॒नम् । अ॒भीति॑ । स॒ज्जाना॑ना इति सं - जा॒ना॒नाः । प॑शवः । उपेति॑ । तिष्ठन्ते । वा॒यव्यः॑ ।
का॒र्या(३)ः । प्रा॒जाप॒त्या(३) इति प्राजा - प॒त्या(३)ः । इति॑ । आहुः । यत् । वा॒यव्यं॑ । कुर्यात्
। प्रजाप॑तेरिति प्राजा - प॒तेः । इयात् । यत् । प्रा॒जाप॒त्यमिति॑ प्राजा - प॒त्यम् । कुर्यात् । वा॒योः ।

TS 5.5.1.4

TS 5.5.1.4

Samhita Paata

-रि॒याद्-यद्-वा॒यव्यः॑ प॒शुर्भ॑वति॒ तेन॑ वा॒योर्नै॑ति॒ यत् प्रा॑जाप॒त्यः पु॑रो॒डाशो॑ भ॒वति॑ तेन॑ प्रा॒जाप॑ते॒नैति॑
यद् द्वा॒दश॑कपाल॒स्तेन॑ वै॒श्वान॒रा॒न्नैत्या॑ग्ना वै॒ष्णव॑मेका॒दश॑-कपालं॒ निर्व॑पति॒ दीक्षि॑ष्यमाणोऽग्निः॒ सर्वा॑
दे॒वता॑ विष्णु॑र्यज्ञो दे॒वता॑श्चै॒व य॒ज्ञं चाऽऽ* र॑भतेऽग्नि॑र॒वमो॑ दे॒वता॑नां विष्णुः॒ पर॑मो यदा॑ग्ना-वै॒ष्णव॑-
मेका॒दश॑कपालं॒ निर्व॑पति॒ दे॒वता॑ - []

Pada Paata

इ॒यात् । यत् । वा॒यव्यः॑ । प॒शुः । भ॑वति । तेन॑ । वा॒योः । न । ए॒ति । यत् । प्रा॒जाप॑त्य
इति॑ प्रा॒जा - प॑त्यः । पु॒रो॒डाशः॑ । भ॑वति । तेन॑ । प्रा॒जाप॑तेरिति॑ प्रा॒जा - प॑तेः । न । ए॒ति । यत्
। द्वा॒दश॑कपाल॒ इति॑ द्वा॒दश॑ - क॒पालः॑ । तेन॑ । वै॒श्वान॒रात् । न । ए॒ति । आ॒ग्नावै॒ष्णव॑मित्या॑ग्ना
- वै॒ष्णव॑म् । एका॒दश॑कपाल॒मित्येका॒दश॑- क॒पालम् । निरि॑ति । व॒पति॑ । दीक्षि॑ष्यमाणः । अ॒ग्निः
। सर्वा॑ । दे॒वता॑ । विष्णुः॑ । य॒ज्ञः । दे॒वता॑ । च । ए॒व । य॒ज्ञम् । च । ए॒ति । र॒भते॑
। अ॒ग्निः । अ॒वमः॑ । दे॒वता॑नाम् । विष्णुः॑ । पर॑मः । यत् । आ॒ग्नावै॒ष्णव॑मित्या॑ग्ना - वै॒ष्णव॑म्
। एका॒दश॑कपाल॒मित्येका॒दश॑-क॒पालम् । निर्व॑पतीति॒ निः - व॑पति । दे॒वता॑ ।

TS 5.5.1.5

TS 5.5.1.5

Samhita Paata

ए॒वोभ॑यतः॒ परि॑गृह्य॒ यज॑मानोऽव॒ रुन्धे॑ पु॒रो॒डाशे॑न॒ वै दे॒वा अ॒मुष्मि॑न् लो॒क आ॑र्द्ध॒वन् च॑रुणाऽस्मिन्॒ यः
का॒मये॑ताऽमुष्मि॑न् लो॒क ऋ॒द्ध्या॑मिति॒ स पु॑रो॒डाशं॑ कुर्वीताऽमुष्मि॑न्ने॒व लो॒क ऋ॒द्धोति॑ यद॒ष्टाक॑पाल॒स्तेना॑ऽऽ*ग्ने॒यो

यत् त्रिकपालस्तेन वैष्णवः समृद्धयै यः कामयेतास्मिन् लोक ऋद्धयामिति स चरुं कुर्वीताग्नेर्घृतं
विष्णोस्तण्डुला-स्तस्मा - []

Pada Paata

एव । उभयतः । परिगृह्येति परि-गृह्यं । यजमानः । अवेति । रुन्धे । पुरोडाशेन । वै ।
देवाः । अमुष्मिन् । लोके । आद्रधुवन् । चरुणां । अस्मिन् । यः । कामयेत । अमुष्मिन्
। लोके । ऋद्धयाम् । इति । सः । पुरोडाशम् । कुर्वीत । अमुष्मिन् । एव । लोके ।
ऋद्धोति । यत् । अष्टाकपाल इत्यष्टा - कपालः । तेन । आग्नेयः । यत् । त्रिकपाल इति त्रि -
कपालः । तेन । वैष्णवः । समृद्ध्या इति सं - ऋद्धयै । यः । कामयेत । अस्मिन् । लोके ।
ऋद्धयाम् । इति । सः । चरुम् । कुर्वीत । अग्नेः । घृतम् । विष्णोः । तण्डुलाः । तस्मात् ।

TS 5.5.1.6

TS 5.5.1.6

Samhita Paata

-चरुः कार्योऽस्मिन्नेव लोक ऋद्धोत्यादित्यो भवती यं वा अदितिरस्यामेव प्रति तिष्ठत्यथो अस्यामेवाधि
यज्ञं तनुते यो वै संवत्सरमुख्य-मभृत्वाऽग्निं चिनुते यथा सामि गर्भोऽवपद्यते तादृगेव तदार्तिमाच्छेद्-
वैश्वानरं द्वादशकपालं पुरस्तान्निर्वपेथु संवत्सरो वा अग्निर्-वैश्वानरो यथा संवत्सरमाप्त्वा - []

Pada Paata

चरुः । कार्यः । अस्मिन् । एव । लोके । ऋद्धोति । आदित्यः । भवति । इयम् । वै ।
 अदितिः । अस्याम् । एव । प्रतीतिं । तिष्ठति । अथो इति । अस्याम् । एव । अधीतिं ।
 यज्ञम् । तनुते । यः । वै । सँवथ्सुरमिति सं - वथ्सुरम् । उख्यम् । अभृत्वा । अग्निम् ।
 चिनुते । यथा । सामि । गर्भः । अवपद्यत इत्येव - पद्यते । तादृक् । एव । तत् । आर्तिम् ।
 । एति । ऋच्छेत् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति द्वादश - कपालम् । पुरस्तात् । निरितिं ।
 । वपेत् । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । यथा । सँवथ्सुरमिति सं
 - वथ्सुरम् । आत्वा ।

TS 5.5.1.7

TS 5.5.1.7

Samhita Paata

काल आगते विजायत एवमेव सँवथ्सुरमात्वा काल आगतेऽग्निं चिनुते नाऽऽर्तिमाच्छत्येषा वा
 अग्नेः प्रिया तनूर्यद्वैश्वानरः प्रियामेवास्य तनुवमव रुन्धे त्रीण्येतानि हवींषि भवन्ति त्रय इमे
 लोका एषां लोकानां रोहाय ॥

Pada Paata

काले । आगत इत्या - गते । विजायत इति वि - जायते । एवम् । एव । सँवथ्सुरमिति सं
 - वथ्सुरम् । आत्वा । काले । आगत इत्या - गते । अग्निम् । चिनुते । न । आर्तिम् ।
 एति । ऋच्छति । एषा । वै । अग्नेः । प्रिया । तनूः । यत् । वैश्वानरः । प्रियाम् । एव

। अ॒स्य । त॒नुव॑म् । अवे॒ति । रु॒न्धे । त्री॑णि । ए॒तानि॑ । ह॒वीः॑ षि॑ । भ॒वन्ति॑ । त्रयः॑ ।
इ॒मे । लो॒काः । ए॒षाम् । लो॒काना॑म् । रोहा॑य ॥

TS 5.5.2.1

TS 5.5.2.1

Samhita Paata

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः सृ॒ष्ट्वा प्रे॒णाऽनु॑ प्रावि॑शत् ताभ्यः पुनः॑ संभ॑वितुं नाश॑क्रोत् सौ॒ऽब्रवी॑द्भ॒वदि॑त् स यो
मेतः पुनः॑ संचि॑नव॒दिति॑ तं दे॒वाः सम॑चिन्वन् ततो॒ वै त आ॑र्द्ध॒वन् यत् सम॑चिन्वन् तच्चि॒त्यस्य॑
चि॒त्यत्वं॑ ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निं चि॑नुत ऋ॒द्धोत्ये॑व कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑यत् इत्या॑हुर॒ग्निवा॑ - []

Pada Paata

प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । सृ॒ष्ट्वा । प्रे॒णा । अनु॑ । प्रेति॑ । अ॒वि॒शत् ।
ताभ्यः॑ । पुनः॑ । संभ॑वितुमिति॑ सं - भ॒वितु॑म् । न । अ॒श॒क्रोत् । सः । अ॒ब्रवी॑त् । ऋ॒द्ध॒वत् ।
इत् । सः । यः । मा॒ । इतः॑ । पुनः॑ । स॒चि॒नव॒दिति॑ सं - चि॒नव॑त् । इति॑ । तम् । दे॒वाः
। सम॑ति । अ॒चि॒न्वन् । ततः॑ । वै । ते । आ॒र्द्ध॒वन् । यत् । सम॑चिन्व॒न्निति॑ सं - अ॒चि॒न्वन् ।
। तत् । चि॒त्यस्य॑ । चि॒त्यत्वं॑मिति॑ चि॒त्य - त्वम् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॑नुते
। ऋ॒द्धोति॑ । ए॒व । कस्मै॑ । कम् । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । अ॒ग्नि॒वानि॑त्या॒ग्नि - वान् ।

TS 5.5.2.2

TS 5.5.2.2

Samhita Paata

-न॑सा॒नीति॑ वा अ॒ग्निश्ची॑यते ऽग्नि॒वाने॒व भ॑वति॒ कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑यत॒ इत्या॑हुर्दे॒वा मां वेद॑न्निति॒ वा
अ॒ग्निश्ची॑यते वि॒दुरे॑नं दे॒वाः कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑यत॒ इत्या॑हुर्गृ॒ह्यसा॒नीति॑ वा अ॒ग्निश्ची॑यते गृ॒ह्येव॑ भ॑वति॒
कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑यत॒ इत्या॑हुः प॒शुमा॑न॒सा॒नीति॑ वा अ॒ग्नि - []

Pada Paata

अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः । ची॒य॒ते । अ॒ग्नि॒वा॒नि॒त्य॒ग्नि - वा॒न् । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । कस्मै॑
। क॒म् । अ॒ग्निः । ची॒य॒ते । इति॑ । आ॒हुः । दे॒वाः । मा॒ । वेद॑न् । इति॑ । वै । अ॒ग्निः
। ची॒य॒ते । वि॒दुः । ए॒न॒म् । दे॒वाः । कस्मै॑ । क॒म् । अ॒ग्निः । ची॒य॒ते । इति॑ । आ॒हुः ।
गृ॒ही । अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः । ची॒य॒ते । गृ॒ही । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । कस्मै॑ । क॒म्
। अ॒ग्निः । ची॒य॒ते । इति॑ । आ॒हुः । प॒शुमा॑नि॒ति प॒शु - मा॒न् । अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः ।

TS 5.5.2.3

TS 5.5.2.3

Samhita Paata

-श्चीयते पशुमानेव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुः सप्त मा पुरुषा उप जीवानिति वा अग्निश्चीयते त्रयः प्राञ्चस्त्रयः प्रत्यञ्च आत्मा सप्तम एतावन्त एवैनममुष्मिन् लोक उप जीवन्ति प्रजापतिरग्निमचिकीषत् तं पृथिव्यब्रवीन्न मय्यग्निं चेष्ट्यसेऽति मा धक्ष्यति सा त्वाऽतिदह्यमाना वि धविष्ये - []

Pada Paata

चीयते । पशुमानिति पशु - मान् । एव । भवति । कस्मै । कम् । अग्निः । चीयते । इति । आहुः । सप्त । मा । पुरुषाः । उपेति । जीवान् । इति । वै । अग्निः । चीयते । त्रयः । प्राञ्चः । त्रयः । प्रत्यञ्चः । आत्मा । सप्तमः । एतावन्तः । एव । एनम् । अमुष्मिन् । लोके । उपेति । जीवन्ति । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अग्निम् । अचिकीषत् । तम् । पृथिवी । अब्रवीत् । न । मयि । अग्निम् । चेष्ट्यसे । अतीति । मा । धक्ष्यति । सा । त्वा । अतिदह्यमानेत्यति - दह्यमाना । वीति । धविष्ये ।

TS 5.5.2.4

TS 5.5.2.4

Samhita Paata

स पापीयान् भविष्यसीति सौऽब्रवीत् तथा वा अहं करिष्यामि यथा त्वा नातिधक्ष्यतीति स इमामभ्यमृशत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदेतीमामेवेष्टकां कृत्वोपा- धत्ता-नतिदाहाय यत् प्रत्यग्निं चिन्वीत् तदभि मृशेत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्

ध्रुवा सीदे - []

Pada Paata

सः । पापीयान् । भविष्यसि । इति । सः । अब्रवीत् । तथौ । वै । अहम् । करिष्यामि ।
 यथौ । त्वा । न । अतिधक्ष्यतीत्यति-धक्ष्यति । इति । सः । इमाम् । अभीति । अमृशत् ।
 । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । त्वा । सादयत् । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ।
 । इति । इमाम् । एव । इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । अधत् । अनतिदाहायेत्यनति - दाहाय ।
 । यत् । प्रतीति । अग्रिम् । चिन्वीत् । तत् । अभीति । मृशेत् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः ।
 । त्वा । सादयत् । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ।

TS 5.5.2.5

TS 5.5.2.5

Samhita Paata

-तीमामेवेष्टकां कृत्वोप धत्तेऽनतिदाहाय प्रजापतिरकामयत् प्रजायेयेति स एतमुख्यमपश्यत् तः
 सँवत्सरमभिभूस्ततो वै स प्राजायत् तस्मात् सँवत्सरं भार्यः प्रैव जायते तं वसवोऽब्रुवन् प्र
 त्वमजनिष्ठा वयं प्रजायामहा इति तं वसुभ्यः प्रायच्छत् तं त्रीण्यहान्यभिभूस्तेन - []

Pada Paata

इति । इमाम् । एव । इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । धत्ते । अनतिदाहायेत्यनति - दाहाय ।

प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अकामयत् । प्रेतिं । जायेय । इति । सः । एतम् । उख्यम् । अपश्यत् । तम् । सँवत्सरमिति सं - वत्सरम् । अबिभुः । ततः । वै । सः । प्रेतिं । अजायत् । तस्मात् । सँवत्सरमिति सं-वत्सरम् । भार्यः । प्रेतिं । एव । जायते । तम् । वसवः । अब्रुवन् । प्रेतिं । त्वम् । अजनिष्ठाः । वयम् । प्रेतिं । जायामहे । इति । तम् । वसुभ्य इति वसु - भ्यः । प्रेतिं । अयच्छत् । तम् । त्रीणि । अहानि । अबिभरुः । तेन ।

TS 5.5.2.6

TS 5.5.2.6

Samhita Paata

त्रीणि च शतान्यसृजन्त त्रयस्त्रिंशतं च तस्मात् त्र्यहं भार्यः प्रैव जायते तान् रुद्रा अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वँ वयं प्रजायामहा इति तं रुद्रेभ्यः प्रायच्छन् तं षडहान्यबिभरुस्तेन त्रीणि च शतान्यसृजन्त त्रयस्त्रिंशतं च तस्मात् षडहं भार्यः प्रैव जायते तानादित्या अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वँ वयं - []

Pada Paata

त्रीणि । च । शताति । असृजन्त । त्रयस्त्रिंशतमिति त्रयः- त्रिंशतम् । च । तस्मात् । त्र्यहमिति त्रि - अहम् । भार्यः । प्रेतिं । एव । जायते । तान् । रुद्राः । अब्रुवन् । प्रेतिं । यूयम् । अजनिद्वम् । वयम् । प्रेतिं । जायामहे । इति । तम् । रुद्रेभ्यः । प्रेतिं । अयच्छन् । तम् । षट् । अहानि । अबिभरुः । तेन । त्रीणि । च । शतानि । असृजन्त । त्रयस्त्रिंशतमिति त्रयः - त्रिंशतम् । च । तस्मात् । षडहमिति षट् - अहम् । भार्यः ।

। प्रेतिं । ए॒व । जा॒य॒ते । तान् । आ॒दि॒त्याः । अ॒ब्रु॒वन् । प्रेतिं । यू॒यम् । अ॒ज॒नि॒द्वम् । व॒यम् ।

TS 5.5.2.7

TS 5.5.2.7

Samhita Paata

प्र जा॒याम॒हा इति॑ तमा॒दि॒त्येभ्यः॑ प्राय॑च्छन् तं द्वा॒द॒शाहान्य॑बिभरुस्तेन॒ त्रीणि॑ च श॒तान्य॑सृजन्त॒ त्रय॑स्त्रि॒ंश॒तं च॒ तस्मा॑द् द्वा॒द॒शाहं॑ भा॒र्यः॑ प्रैव जा॒यते॑ तेन॒ वै ते स॒हस्र॑मसृजन्तो॒खाः॑ स॒हस्र॑त॒मी॒ य ए॒वमु॒ख्यः॑ सा॒हस्रं॑ वे॒दु प्र स॒हस्रं॑ प॒शूना॑प्नोति ॥

Pada Paata

प्रेतिं । जा॒या॒म॒है । इति॑ । तम् । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ । प्रेतिं । अ॒य॒च्छन् । तम् । द्वा॒द॒श । अ॒हा॒नि । अ॒बि॒भ॒रुः । तेन॑ । त्रीणि॑ । च॒ । श॒तानि॑ । अ॒सृ॒जन्त॑ । त्रय॑स्त्रि॒ंश॒तमि॒ति॒ त्रयः॑ - त्रि॒ंश॒तम् । च॒ । तस्मा॑त् । द्वा॒द॒शा॒हमि॒ति॒ द्वा॒द॒श - अ॒हम् । भा॒र्यः॑ । प्रेतिं । ए॒व । जा॒य॒ते । तेन॑ । वै । ते । स॒हस्र॑म् । अ॒सृ॒जन्त॑ । उ॒खाम् । स॒ह॒स्र॒त॒मीमि॒ति॒ सहस्र॑ - त॒मीम् । यः । ए॒वम् । उ॒ख्यम् । सा॒ह॒स्रम् । वे॒द । प्रेतिं । स॒हस्र॑म् । प॒शून् । आ॒प्नो॒ति ॥

TS 5.5.3.1

TS 5.5.3.1

Samhita Paata

यजुषा॑ वा ए॒षा क्रि॑यते॒ यजुषा॑ पच्यते॒ यजुषा॑ वि मु॑च्यते॒ यदु॒खा सा वा ए॒षैत॒र्हि या॒तया॑म्नी॒ सा
न पुनः॑ प्र॒युज्ये॒त्याहु॑रग्रे॒ युक्ष्वा॑ हि ये तव॑ युक्ष्वा हि दे॒वहू॑तमा॒ इत्यु॒खायां जु॑होति॒ तेनै॒वैनां पुनः॑
प्रयु॑ङ्क्ते तेनाया॑तयाम्नी॒ यो वा अ॒ग्नि॑ योग॒ आग॑ते यु॒नक्ति॑ यु॒ङ्क्ते यु॒ञ्जाने॑ष्वग्रे - []

Pada Paata

यजुषा॑ । वै । ए॒षा । क्रि॑यते । यजुषा॑ । प॒च्यते । यजुषा॑ । वि॒ति । मु॑च्यते । यत् । उ॒खा
। सा । वै । ए॒षा । ए॒त॒र्हि । या॒तया॑म्नीति॒ या॒त - या॑म्नी । सा । न । पुनः॑ । प्र॒युज्ये॒ति प्र
- यु॒ज्या । इति॑ । आ॒हुः । अ॒ग्रे । यु॒क्ष्व । हि । ये । तव॑ । यु॒क्ष्व । हि । दे॒वहू॑तमा॒निति॑
देव - हू॑तमान् । इति॑ । उ॒खाया॑म् । जु॑होति । तेन॑ । ए॒व । ए॒नाम् । पुनः॑ । प्रेति॑ । यु॒ङ्क्ते
। तेन॑ । अया॑तयाम्नीत्यया॑त - या॑म्नी । यः । वै । अ॒ग्निम् । योगे॑ । आग॑त॒ इत्या - ग॒ते ।
यु॒नक्ति॑ । यु॒ङ्क्ते । यु॒ञ्जाने॑षु । अ॒ग्रे ।

TS 5.5.3.2

TS 5.5.3.2

Samhita Paata

युक्ष्वा हि ये तव युक्ष्वा हि देवहूतमाऽ इत्याहैष वा अग्नेर्योगस्तेनैवैनं युनक्ति युक्ते युञ्जानेषु ब्रह्मवादिनो
वदन्ति न्यङ्गुग्निश्चेतव्या(3) उत्ताना(3) इति वयसां वा एष प्रतिमया चीयते यदग्निर्यज्यञ्चं चिनुयात्
पृष्ठित एनमाहुतय ऋच्छेयुर्यदुत्तानं न पतितुः शक्रयादसुवर्ग्योऽस्य स्यात् प्राचीनमुत्तानं - []

Pada Paata

युक्ष्वा । हि । ये । तव । युक्ष्वा । हि । देवहूतमानिति देव - हूतमान् । इति । आह । एषः
। वै । अग्नेः । योगः । तेन । एव । एनम् । युनक्ति । युक्ते । युञ्जानेषु । ब्रह्मवादिन इति
ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । न्यङ् । अग्निः । चेतव्या(3) । उत्ताना(3) इत्युत्त - ताना(3)ः
। इति । वयसाम् । वै । एषः । प्रतिमयेति प्रति - मया । चीयते । यत् । अग्निः । यत्
। न्यञ्चम् । चिनुयात् । पृष्ठितः । एनम् । आहुतय इत्या - हुतयः । ऋच्छेयुः । यत् ।
उत्तानमित्युत्त-तानम् । न । पतितुम् । शक्रयात् । असुवर्ग्य इत्यसुवः-ग्यः । अस्य । स्यात्
। प्राचीनम् । उत्तानमित्युत्त-तानम् ।

TS 5.5.3.3

TS 5.5.3.3

Samhita Paata

पुरुषशीर्षमुप दधाति मुखत एवैनमाहुतय ऋच्छन्ति नोत्तानं चिनुते सुवर्ग्योऽस्य भवति सौर्या
जुहोति चक्षुरेवास्मिन् प्रति दधाति द्विर्जुहोति द्वे हि चक्षुषी समान्या जुहोति समानः हि चक्षुः
समृद्धयै देवासुराः संयत्ता आसन् ते वामं वसु सं न्यदधत् तद्देवा वामभृताऽवृञ्जत् तद्वामभृतो

वामभृत्त्वं यद्वांमभृतं () मुपदधाति वाममेव तया वसु यजमानो भ्रातृव्यस्य वृद्धे हिरण्यमूद्धी भवति
ज्योतिर्वै हिरण्यं ज्योतिर्वांमं ज्योतिषैवास्य ज्योतिर्वांमं वृद्धे द्वियजुर्भवति प्रतिष्ठित्यै ॥

Pada Paata

पुरुषशीरुषमिति पुरुष-शीरुषम् । उपेति । दधाति । मुखतः । एव । एनम् । आहुतय इत्या
- हुतयः । ऋच्छन्ति । न । उत्तानमित्युत- तानम् । चिनुते । सुवर्ग्य इति सुवः - ग्यः ।
अस्य । भवति । सौर्या । जुहोति । चक्षुः । एव । अस्मिन् । प्रतीति । दधाति । द्विः ।
जुहोति । द्वे इति । हि । चक्षुषी इति । समान्या । जुहोति । समानम् । हि । चक्षुः ।
समृद्ध्या इति सं - ऋद्धयै । देवासुरा इति देव - असुराः । सँयत्ता इति सं - यत्ताः । आसन्न
। ते । वामम् । वसु । सम । नीति । अदधत् । तत् । देवाः । वामभृतेति वाम - भृता
। अवृञ्जत् । तत् । वामभृत इति वाम - भृतः । वामभृत्त्वमिति वामभृत् - त्वम् । यत् ।
वामभृतमिति वाम - भृतम् () । उपदधातीत्युप - दधाति । वामम् । एव । तया । वसु ।
यजमानः । भ्रातृव्यस्य । वृद्धे । हिरण्यमूद्धीति हिरण्य - मूद्धी । भवति । ज्योतिः । वै
। हिरण्यम् । ज्योतिः । वामम् । ज्योतिषा । एव । अस्य । ज्योतिः । वामम् । वृद्धे ।
द्वियजुरिति द्वि-यजुः । भवति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै ॥

TS 5.5.4.1

TS 5.5.4.1

Samhita Paata

आपो वरुणस्य पत्न्य आसन् ता अग्निरभ्यङ्घ्यायत् ताः समंभवत् तस्य रेतः पराऽपतत् तदियमभवद्यद्

द्वितीयं पुराऽपंतत् तदसावंभवदियं वै विराडसौ स्वराड् यद्-विराजावुपदधातीमे एवोपं धत्ते यद्वा
असौ रेतः सिञ्चति तदस्यां प्रतिं तिष्ठति तत् प्र जायते ता ओषधयो - []

Pada Paata

आपः । वरुणस्य । पत्नयः । आसुन् । ताः । अग्निः । अभीति । अद्भ्यायत् । ताः
। समिति । अभवत् । तस्य । रेतः । परेति । अपतत् । तत् । इयम् । अभवत् ।
यत् । द्वितीयम् । पुरापंतदिति परा - अपंतत् । तत् । असौ । अभवत् । इयम् । वै
। विराडिति वि - राट् । असौ । स्वराडिति स्व - राट् । यत् । विराजाविति वि - राजौ
। उपदधातीत्युप-दधाति । इमे इति । एव । उपेति । धत्ते । यत् । वै । असौ । रेतः
। सिञ्चति । तत् । अस्याम् । प्रतीति । तिष्ठति । तत् । प्रेति । जायते । ताः । ओषधयः ।

TS 5.5.4.2

TS 5.5.4.2

Samhita Paata

वीरुधो भवन्ति ता अग्निरिति य एवं वेद प्रैव जायतेऽन्नादो भवति यो रेतस्वी स्यात् प्रथमायां तस्य
चित्यामुभे उपे दद्भ्यादिमे एवास्मै समीची रेतः सिञ्चतो यः सिक्तेताः स्यात् प्रथमायां तस्य
चित्यामन्यामुपे दद्भ्यादुत्तमायामन्याः रेत एवास्य सिक्तेमाभ्यामुभयतः परिं गृह्णाति सँवथ्सुरं न क
- []

Pada Paata

वीरुधः । भवन्ति । ताः । अग्निः । अत्ति । यः । एवम् । वेदं । प्रेतिं । एव । जायते ।
 अन्नाद इत्यन्न - अदः । भवति । यः । रेतस्वी । स्यात् । प्रथमायाम् । तस्य । चित्याम् ।
 । उभे इति । उपेति । दुद्ध्यात् । इमे इति । एव । अस्मै । समीची इति । रेतः ।
 सिञ्चतः । यः । सिक्तेरेता इति सिक्त - रेतः । स्यात् । प्रथमायाम् । तस्य । चित्याम् ।
 अन्याम् । उपेति । दुद्ध्यात् । उत्तमायामित्युत्त-तमायाम् । अन्याम् । रेतः । एव । अस्य ।
 सिक्तम् । अभ्याम् । उभयतः । परीति । गृह्णाति । सँवत्सरमिति सं - वत्सरम् । न । कम् ।

TS 5.5.4.3**TS 5.5.4.3****Samhita Paata**

ञ्चन प्रत्यवरोहेन्न हीमे कञ्चन प्रत्यवरोहतस्तदेनयोर्व्रतं यो वा अपं शीर्षाणमग्निं चिनुतेऽपंशीर्षाऽमुष्मिन्
 लोके भवति यः सशीर्षाणं चिनुते सशीर्षाऽमुष्मिन् लोके भवति चित्तिं जुहोमि मनसा
 घृतेन यथा देवा इहाऽऽगमन् वीतिहोत्रा ऋतावृधः समुद्रस्य वयुनस्य पत्नम् जुहोमि विश्वकर्मणे
 विश्वाऽहाऽमर्त्यः हविरिति स्वयमातृणामुपधाय जुहोत्ये - []

Pada Paata

चन । प्रत्यवरोहेदिति प्रति - अवरोहेत् । न । हि । इमे इति । कम् । चन । प्रत्यवरोहत इति
 प्रति - अवरोहतः । तत् । एनयोः । व्रतम् । यः । वै । अपंशीर्षाणमित्यपं - शीर्षाणम्

। अ॒ग्निम् । चि॒नुते । अ॒प॒शी॒रू॒षेत्य॑प - शी॒रू॒षा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । यः ।
 स॒शी॒रू॒षाण॑मि॒ति स - शी॒रू॒षाण॑म् । चि॒नुते । स॒शी॒रू॒षेति॑ स - शी॒रू॒षा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के ।
 भ॒वति॑ । चि॒त्ति॑म् । जु॒होमि॑ । म॒न॒सा । घृ॒तेन॑ । यथा॑ । दे॒वाः । इ॒ह । आ॒गम॑न्नित्या॑ - ग॒म॒न् ।
 । वी॒ति॒हो॒त्रा इति॑ वी॒ति - हो॒त्राः । ऋ॒तावृ॑ध इत्यृ॒त - वृ॒धः । स॒मु॒द्रस्य॑ । व॒युन॑स्य । प॒त्म॒न् ।
 । जु॒होमि॑ । वि॒श्वक॑र्म॒ण इति॑ वि॒श्व - क॒र्म॒णे । वि॒श्वा । अ॒हा । अ॒म॒र्त्यम् । ह॒विः । इति॑ ।
 स्व॒य॒मा॒तृ॒ण्णामि॑ति॒ स्वयं॑ - आ॒तृ॒ण्णाम् । उ॒प॒धा॒येत्यु॑प - धा॒य । जु॒होति॑ ।

TS 5.5.4.4

TS 5.5.4.4

Samhita Paata

तद्वा अ॒ग्नेः शि॒रः स॒शी॒रू॒षाण॑मे॒वाग्निं॑ चि॒नुते॑ स॒शी॒रू॒षाऽमु॑ष्मिन् लो॒के भ॑वति॒ य ए॒वं वे॒द सु॒व॒र्गाय॑ वा
 ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑ यद॒ग्निस्त॑स्य॒ यद॒य॑थापूर्व॑ क्रि॒यते॑ ऽसु॒व॒र्ग्यम॑स्य॒ तथ॑ सु॒व॒र्ग्यो ऽग्नि॑श्चिति॒मुप॑धा॒याभि॑
 मृ॒शे॒च्छि॒त्तिम॑चि॒त्तिं चि॒न॒व॒द्वि वि॒द्वान् पृ॒ष्ठे॒वं वी॒ता वृ॒जि॒ना च॑ म॒र्ता॒न् रा॒ये च॑ नः स्व॒प॒त्याय॑ () दे॒व
 दि॒तिं च॑ रा॒स्वा-दि॑ति॒मु॒रु॒ष्येति॑ यथापूर्व॑मे॒वैना॒मुप॑ धत्ते प्रा॒ञ्चमे॑नं चि॒नुते॑ सु॒व॒र्ग्योऽस्य॑ भ॒वति॑ ॥

Pada Paata

ए॒तत् । वै । अ॒ग्नेः । शि॒रः । स॒शी॒रू॒षाण॑मि॒ति स - शी॒रू॒षाण॑म् । ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ ।
 स॒शी॒रू॒षेति॑ स - शी॒रू॒षा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । सु॒व॒र्गायेति॑ सु॒वः
 - गा॒य । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् । अ॒ग्निः । त॒स्य॑ । यत् । अ॒य॑थापूर्व॑मित्य॒य॑था

- पूर्वम् । क्रियते । असुवर्ग्यमित्यसुवः-ग्यम् । अस्य । तत् । सुवर्ग्य इति सुवः - ग्यः ।
 अग्निः । चित्तिम् । उपधायेत्युप - धायं । अभीतिम् । मृशेत् । चित्तिम् । अचित्तिम् । चिनुवत्
 । वीतिम् । विद्वान् । पृष्ठा । इव । वीता । वृजिना । च । मर्तान् । राये । च । नः ।
 स्वपत्यायेति सु - अपत्यायं () । देव । दितिम् । च । रास्व । अदितिम् । उरुष्य । इति
 । यथापूर्वमिति यथा - पूर्वम् । एव । एनाम् । उपेति । धत्ते । प्राञ्चम् । एनम् । चिनुते ।
 सुवर्ग्य इति सुवः - ग्यः । अस्य । भवति ॥

TS 5.5.5.1

TS 5.5.5.1

Samhita Paata

विश्वकर्मा दिशां पतिः स नः पशून् पातु सौऽस्मान् पातु तस्मै नमः प्रजापती रुद्रो वरुणोऽग्निर्दिशां
 पतिः स नः पशून् पातु सौऽस्मान् पातु तस्मै नमः एता वै देवता एतेषां पशूना-मधिपतय-स्ताभ्यो
 वा एष आ वृश्च्यते यः पशुरीरूषाण्युप दधाति हिरण्येष्टका उप दधात्येताभ्य एव देवताभ्यो
 नमस्करोति ब्रह्मवादिनो - []

Pada Paata

विश्वकर्मेति विश्व - कर्मा । दिशाम् । पतिः । सः । नः । पशून् । पातु । सः । अस्मान्
 । पातु । तस्मै । नमः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । रुद्रः । वरुणः । अग्निः । दिशाम्
 । पतिः । सः । नः । पशून् । पातु । सः । अस्मान् । पातु । तस्मै । नमः । एताः

। वै । दे॒वताः । ए॒तेषा॑म् । प॒शूना॑म् । अधि॑पतय॒ इत्यधि॑ - प॒तयः॑ । ता॒भ्यः । वै । ए॒षः ।
 । ए॒ति । वृ॒श्च्यते॑ । यः । प॒शुशी॒रुषा॑णीति॒ पशु॑ - शी॒रुषा॑णि । उ॒प॒दधा॑तीत्यु॒प - दधा॑ति ।
 हि॒र॒ण्येष्ट॑का इति॒ हिर॑ण्य - इ॒ष्टकाः॑ । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । ए॒ताभ्यः॑ । ए॒व । दे॒वता॑भ्यः । नमः॑
 । क॒रोति॑ । ब्र॒ह्मवा॑दि॒न इति॑ ब्रह्म - वा॒दिनः॑ ।

TS 5.5.5.2

TS 5.5.5.2

Samhita Paata

वदन्त्य॒ग्नौ ग्रा॒म्यान् प॒शून् प्र द॑धाति शु॒चाऽऽर॑ण्यान॒र्पय॑ति किं तत् उ॒च्छि॑ष॒तीति॑ यद्वि॒र॒ण्येष्ट॑का
 उ॒प॒दधा॑तीत्यु॒प - वै हि॒र॒ण्यम॑मृते॒नैव ग्रा॒म्येभ्यः॑ प॒शुभ्यो॑ भेष॒जं क॑रोति॒ नैना॑न् हि॒नस्ति॑ प्रा॒णो वै प्र॑थ॒मा
 स्व॑यमातृ॒ण्णा व्या॒नो द्वि॒तीया॑ऽपान॒स्तृतीया॑ऽनु प्रा॒ऽऽन्या॑त् प्र॒थमा॑ऽस्वय॑मातृ॒ण्णामु॑प॒धाय॑ प्रा॒णेनै॒व
 प्रा॒णऽसम॑र्द्धयति॒ व्य॑न्याद् - []

Pada Paata

व॒दन्ति॑ । अ॒ग्नौ । ग्रा॒म्यान् । प॒शून् । प्रेति॑ । द॒धाति॑ । शु॒चा । आ॒र॒ण्यान् । अ॒र्पय॑ति ।
 किम् । ततः॑ । उ॒दि॒ति । शि॒ऽष॒ति । इति॑ । यत् । हि॒र॒ण्येष्ट॑का इति॒ हिर॑ण्य - इ॒ष्टकाः॑ ।
 उ॒प॒दधा॑तीत्यु॒प - दधा॑ति । अ॒मृते॑म् । वै । हि॒र॒ण्यम् । अ॒मृते॑न । ए॒व । ग्रा॒म्येभ्यः॑ । प॒शुभ्य॑
 इति॒ पशु॑ - भ्यः । भेष॒जम् । क॒रोति॑ । न । ए॒ना॒न् । हि॒नस्ति॑ । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः ।
 वै । प्र॒थ॒मा । स्व॒यमा॑तृ॒ण्णेति॑ स्वयं - आ॒तृ॒ण्णा । व्या॒न इति॑ वि - अ॒नः । द्वि॒तीया॑ । अ॒पान॑

इत्यप-अनः । तृतीयौ । अनु । प्रेति । अन्यात् । प्रथमाम् । स्वयमातृणामिति स्वयं -
आतृणाम् । उपधायेत्युप - धाय । प्राणेनेति प्र - अनेन । एव । प्राणमिति प्र - अनम् ।
समिति । अर्द्धयति । वीति । अन्यात् ।

TS 5.5.5.3

TS 5.5.5.3

Samhita Paata

द्वितीयांमुपधाय व्यानेनैव व्यानः समर्द्धयत्यपान् यातृतीयांमुपधाया-पानेनैवापानः समर्द्धयत्यथो
प्राणैरेवैनः समिन्धे भूर्भुवः सुवरिति स्वयमातृण्णा उप दधातीमे वै लोकाः स्वयमातृण्णा एताभिः
खलुवै व्याहृतीभिः प्रजापतिः प्रा*ऽजायत यदेताभिर्व्याहृतीभिः स्वयमातृण्णा उपदधातीमानेव
लोकानुपधायैषु - []

Pada Paata

द्वितीयाम् । उपधायेत्युप - धाय । व्यानेनेति वि - अनेन । एव । व्यानमिति वि - अनम् ।
समिति । अर्द्धयति । अपेति । अन्यात् । तृतीयाम् । उपधायेत्युप - धाय । अपानेनेत्यप -
अनेन । एव । अपानमित्यप - अनम् । समिति । अर्द्धयति । अथो इति । प्राणैरिति प्र -
अनैः । एव । एनम् । समिति । इन्धे । भूः । भुवः । सुवः । इति । स्वयमातृण्णा इति
स्वयं-आतृण्णाः । उपेति । दुधाति । इमे । वै । लोकाः । स्वयमातृण्णा इति स्वयं-आतृण्णाः
। एताभिः । खलु । वै । व्याहृतीभिरिति व्याहृति - भिः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रेति
। अजायत । यत् । एताभिः । व्याहृतीभिरिति व्याहृति - भिः । स्वयमातृण्णा इति स्वयं -

आ॒तृ॒ण्णाः । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - दधा॑ति । इ॒मा॒न् । ए॒व । लो॒का॒न् । उ॒प॒धा॒येत्यु॑प - धाय॑ । ए॒षु ।

TS 5.5.5.4

TS 5.5.5.4

Samhita Paata

लो॒केष्व॑धि॒ प्रजा॑यते प्रा॒णाय॑ व्या॒नाया॑पा॒नाय॑ वा॒चे त्वा॒ चक्षु॑षे त्वा॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा
सी॒दा॒ग्नि॒ना वै दे॒वाः सु॒वर्गं॑ लो॒कम॑जिगा॒ऽसन् ते॒न प॑तितुं नाश॑कुर्वन् त ए॒ताश्च॑त॒स्रः स्व॑यमा॒तृण्णा
अ॑पश्यन् ता दि॒क्षूप॑दधत॒ तेन॑ स॒र्वत॑श्चक्षुषा सु॒वर्गं॑ लो॒कमा॑यन् यच्च॑त॒स्रः स्व॑यमा॒तृण्णा दि॒क्षूप॑दधाति
स॒र्वत॑श्चक्षुषै॒व तद॑ग्नि॒ना यज॑मानः () सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॑ति ॥

Pada Paata

लो॒केषु॑ । अ॒धि । प्रेति॑ । जा॒यते॑ । प्रा॒णायेति॑ प्र - अ॒नाय॑ । व्या॒नायेति॑ वि - अ॒नाय॑ ।
अ॒पा॒नायेत्यु॑प - अ॒नाय॑ । वा॒चे । त्वा॒ । चक्षु॑षे । त्वा॒ । तया॑ । दे॒वत॑या । अ॒ङ्गि॒रस्वत् ।
ध्रु॒वा । सी॒दु । अ॒ग्नि॒ना । वै । दे॒वाः । सु॒वर्गमि॑ति सु॒वः - गम् । लो॒कम् । अ॒जि॒गा॒ऽसन्
। तेन॑ । प॑तितुम् । न । अ॒श॒कुर्वन् । ते । ए॒ताः । च॑त॒स्रः । स्व॑यमा॒तृण्णा इति॑ स्वयं -
अ॒तृ॒ण्णाः । अ॒प॒श्यन् । ताः । दि॒क्षु । उ॒पेति॑ । अ॒द॒धत॑ । तेन॑ । स॒र्वत॑श्चक्षुषेति॑ स॒र्वतः॑ -
चक्षु॑षा । सु॒वर्गमि॑ति सु॒वः - गम् । लो॒कम् । आ॒यन् । यत् । च॑त॒स्रः । स्व॑यमा॒तृण्णा इति॑
स्वयं - आ॒तृ॒ण्णाः । दि॒क्षु । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - दधा॑ति । स॒र्वत॑श्चक्षुषेति॑ स॒र्वतः॑ - चक्षु॑षा । ए॒व
। तत् । अ॒ग्नि॒ना । यज॑मानः () । सु॒वर्गमि॑ति सु॒वः - गम् । लो॒कम् । ए॒ति ॥

TS 5.5.6.1

TS 5.5.6.1

Samhita Paata

अ॒ग्न॒ आ॒ या॒हि वी॒तय॒ इत्या॒हा-ह्व॑तै॒वैन॑-म॒ग्निं दू॒तं वृ॑णीम॒ह॒ इत्या॑ह ह॒त्वैवैन॑ वृ॒णीते॑ ऽग्नि॒नाऽग्निः॑
समि॑द्धय॒त॒ इत्या॑ह॒ समि॑न्ध ए॒वैन॑म॒ग्निर्वृ॑त्राणि॑ ज॒ङ्घन॑दित्या॒ह॒ समि॑द्ध ए॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒यं द॑धात्य॒ग्नेः स्तोमं॑
मना॑म॒ह॒ इत्या॑ह॒ मनु॑त ए॒वैन॑मे॒तानि॑ वा अ॒ह्वाꣳ रू॒पाण्य॑ - []

Pada Paata

अ॒ग्ने॑ । ए॒ति॑ । या॒हि॒ । वी॒तयै॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । अ॒ह्व॑त । ए॒व । ए॒नम् । अ॒ग्निम् । दू॒तम्
। वृ॒णीम॒हे॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । ह॒त्वा । ए॒व । ए॒नम् । वृ॒णीते॑ । अ॒ग्निना॑ । अ॒ग्निः॑ । समि॑ति॒
। इ॒द्धय॑ते । इति॑ । आ॒ह॒ । समि॑ति॒ । इ॒न्धे॒ । ए॒व । ए॒नम् । अ॒ग्निः॑ । वृ॒त्राणि॑ । ज॒ङ्घन॑त्
। इति॑ । आ॒ह॒ । समि॑द्ध इति॒ सं - इ॒द्धे॒ । ए॒व । अ॒स्मिन् । इ॒न्द्रि॒यम् । द॒धाति॑ । अ॒ग्नेः॑ ।
स्तोमं॑ । म॒नाम॒हे॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । म॒नुते॑ । ए॒व । ए॒नम् । ए॒तानि॑ । वै । अ॒ह्वा॑म् । रू॒पाणि॑ ।

TS 5.5.6.2

TS 5.5.6.2

Samhita Paata

-न्वहमेवैनं चिनुते ऽवाहाः रूपाणि रुन्धे ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्मात् सत्याद्यातयाम्नीरन्या इष्टका
 अयातयाम्नी लोकं पृणेत्यैन्द्राग्नी हि बारुहस्पत्येति ब्रूयादिन्द्राग्नी च हि देवानां बृहस्पतिश्चा-
 यातयामानो ऽनुचरवती भवत्यजामित्वाया -नुष्टुभाऽनु चरत्यात्मा वै लोकं पृणा प्राणो ऽनुष्टुप्
 तस्मात् प्राणः सर्वाण्यङ्गान्यनु चरति ता अस्य सूददोहस - []

Pada Paata

अन्वहमित्यनु - अहम् । एव । एनम् । चिनुते । अवेति । अहाम् । रूपाणि । रुन्धे
 । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । यातयाम्नीरिति यात -
 याम्नीः । अन्याः । इष्टकाः । अयातयाम्नीत्ययात-याम्नी । लोकपृणेत्येति लोकं - पृणा । इति ।
 ऐन्द्राग्नीत्यैन्द्र-अग्नी । हि । बारुहस्पत्या । इति । ब्रूयात् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी । च ।
 हि । देवानाम् । बृहस्पतिः । च । अयातयामान इत्ययात - यामानः । अनुचरवतीत्यनुचर
 - वती । भवति । अजामित्वायेत्यजामि-त्वाय । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभौ । अन्विति । चरति ।
 आत्मा । वै । लोकपृणेत्येति लोकं - पृणा । प्राण इति प्र - अनः । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् ।
 तस्मात् । प्राण इति प्र - अनः । सर्वाणि । अङ्गानि । अन्विति । चरति । ताः । अस्य ।
 सूददोहस इति सूद - दोहसः ।

TS 5.5.6.3

TS 5.5.6.3

Samhita Paata

इत्याह॑ तस्मा॒त् पर॑षिपरुषि॑ रसः॑ सोम॑श् श्रीणन्ति॑ पृश्न॑य॒ इत्या॒हान्नं॑ वै पृश्न॑यन्नमे॒वाव॑ रुन्धेऽर्को॑
वा अ॒ग्निर्कोऽन्न॑मन्नमे॒वाव॑ रुन्धे॑ जन्मन् दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒व इत्या॑हे॒माने॒वास्मै॑ लो॒कान्
ज्योति॑ष्मतः करोति॒ यो वा इष्ट॑कानां प्रति॒ष्ठां वेद॑ प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति॒ तया॑ () दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा
सी॒देत्या॑हैषा वा इष्ट॑कानां प्रति॒ष्ठा य ए॒वं वेद॑ प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति ॥

Pada Paata

इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । पर॑षिपरु॒षीति॑ पर॑षि - परु॒षि । रसः॑ । सोम॑म् । श्री॒णन्ति॑ । पृश्न॑यः
। इति॑ । आ॒ह । अन्न॑म् । वै । पृश्नि॑ । अन्न॑म् । ए॒व । अवे॑ति । रुन्धे॑ । अ॒र्कः । वै ।
अ॒ग्निः । अ॒र्कः । अन्न॑म् । अन्न॑म् । ए॒व । अवे॑ति । रुन्धे॑ । जन्म॑न् । दे॒वानां॑ । वि॒शः
। त्रि॒षु । एति॑ । रो॒चने॑ । दि॒वः । इति॑ । आ॒ह । इ॒मान् । ए॒व । अ॒स्मै । लो॒कान् ।
ज्योति॑ष्मतः । क॒रोति॑ । यः । वै । इष्ट॑कानां । प्र॒तिष्ठा॑मिति॒ प्रति॑ - स्था॒म् । वेद॑ । प्रती॑ति
। ए॒व । तिष्ठ॑ति । तया॑ () । दे॒वत॑या । अ॒ङ्गि॒रस्वत् । ध्रु॒वा । सी॒दु । इति॑ । आ॒ह ।
ए॒षा । वै । इष्ट॑कानां । प्र॒तिष्ठे॑ति॒ प्रति॑ - स्था । यः । ए॒वम् । वेद॑ । प्रती॑ति । ए॒व । तिष्ठ॑ति ॥

TS 5.5.7.1**TS 5.5.7.1****Samhita Paata**

सुवर्गाय॑ वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑ यद॒ग्निर्वज्रं॑ ए॒काद॒शिनी॑ यद॒ग्नावे॑काद॒शिनीं॑ मि॒नुयाद्-वज्रे॑णै॒नः
 सुव॑र्गा॒ल्लोका॑द॒न्तर्द॒द्ध्याद्य॑न्न मि॒नुयात्॑ स्वरु॑भिः प॒शून् व्य॑र्द्धये॒देक॑यूपं मि॒नोति॑ नै॒नं वज्रे॑ण सुव॑र्गा॒ल्लोका॑द॒न्तर्द॒धाति॑
 न स्वरु॑भिः प॒शून् व्य॑र्द्धयति॒ वि वा ए॒ष इन्द्रि॑येण॑ वी॒र्येण॑ द्ध॒र्यते॑ योऽग्निं चि॒न्व-न्न॑धि॒क्राम॑त्यैन्द्रि॒य - []

Pada Paata

सुव॑र्गायेति॑ सुवः - गा॒यं । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् । अ॒ग्निः । वज्रः॑ ।
 ए॒काद॒शिनीं॑ । यत् । अ॒ग्नौ । ए॒काद॒शिनी॑म् । मि॒नुयात् । वज्रे॑ण । ए॒नम् । सुव॑र्गादि॒ति सुवः
 - गा॒त् । लो॒कात् । अ॒न्तः । द॒द्ध्यात् । यत् । न । मि॒नुयात् । स्वरु॑भिरि॒ति स्वरु॑-भिः ।
 प॒शून् । वी॒तिं । अ॒र्द्धये॑त् । ए॒क॒यूप॑मित्ये॒क - यूप॑म् । मि॒नोति॑ । न । ए॒नम् । वज्रे॑ण ।
 सुव॑र्गादि॒ति सुवः - गा॒त् । लो॒कात् । अ॒न्तर्द॒धातीत्य॑न्तः - द॒धाति॑ । न । स्वरु॑भिरि॒ति स्वरु॑-भिः
 । प॒शून् । वी॒तिं । अ॒र्द्धय॑ति । वी॒तिं । वै । ए॒षः । इन्द्रि॑येण॑ । वी॒र्येण॑ । ऋ॒द्धय॑ते । यः
 । अ॒ग्निम् । चि॒न्वन् । अ॒धि॒क्राम॑तीत्य॒धि - क्राम॑ति । ऐन्द्रि॒या ।

TS 5.5.7.2

TS 5.5.7.2

Samhita Paata

-र्चा ऽऽक्रमेणं प्रतीष्टकामुपं दद्ध्यात्नेन्द्रियेण वीर्येण व्युद्धयते रुद्रो वा एष यदग्निस्तस्य तिस्रः शरव्याः प्रतीची तिरश्च्यनूची ताभ्यो वा एष आ वृश्च्यते योऽग्निं चिनुते ऽग्निं चित्वा तिसृधन्वमयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् ताभ्य एव नमस्करोत्यथो ताभ्य एवाऽऽत्मानं निष्क्रीणीते यत्ते रुद्र पुरो - []

Pada Paata

ऋचा । आक्रमेणमित्या - क्रमेणम् । प्रतीतिं । इष्टकाम् । उपेति । दद्ध्यात् । न । इन्द्रियेण । वीर्येण । वीतिं । ऋद्धयते । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्निः । तस्य । तिस्रः । शरव्याः । प्रतीची । तिरश्ची । अनूची । ताभ्यः । वै । एषः । एति । वृश्च्यते । यः । अग्निम् । चिनुते । अग्निम् । चित्वा । तिसृधन्वमिति तिसृ - धन्वम् । अयाचितम् । ब्राह्मणाय । दद्यात् । ताभ्यः । एव । नमः । करोति । अथो इति । ताभ्यः । एव । आत्मानम् । निरिति । क्रीणीते । यत् । ते । रुद्र । पुरः ।

TS 5.5.7.3

TS 5.5.7.3

Samhita Paata

धनु॑स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र सँव॑त्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्र दक्षि॑णा धनु॑स्तद्-वा॒तो॒
अनु॑ वा॒तु ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र परि॑वत्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्र प॒श्चाद्भ॑नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु ते॒ तस्मै॑
ते रु॒द्रेदा॑वत्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्रोत्त॑राद्भ॒नुस्त॑ - []

Pada Paata

धनुः॑ । तत् । वातः॑ । अन्विति॑ । वा॒तु । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ । रु॒द्र । सँव॑त्स॒रेणेति॑ सं -
व॒त्स॒रेण॑ । नमः॑ । करोमि॑ । यत् । ते॒ । रु॒द्र । दक्षि॑णा । धनुः॑ । तत् । वातः॑ । अन्विति॑
। वा॒तु । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ । रु॒द्र । परि॑व॒त्स॒रेणेति॑ परि - व॒त्स॒रेण॑ । नमः॑ । करोमि॑ । यत्
। ते॒ । रु॒द्र । प॒श्चात् । धनुः॑ । तत् । वातः॑ । अन्विति॑ । वा॒तु । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ ।
रु॒द्र । इ॒दा॒व॒त्स॒रेण॑ । नमः॑ । करोमि॑ । यत् । ते॒ । रु॒द्र । उ॒त्त॒रादि॑त्युत् - त॒रात् । धनुः॑ । तत् ।

TS 5.5.7.4

TS 5.5.7.4

Samhita Paata

द्वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्रेदु॑वत्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्रोप॑रि धनु॑स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु ते॒
तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र व॑त्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ रु॒द्रो वा॑ ए॒ष यद॑ग्निः स यथा॑ व्या॒घ्रः क्रु॑द्धस्तिष्ठ॑त्ये॒वं वा॑ ए॒ष
ए॒तर॒हि सञ्चि॑तमे॒तैरु॑पं तिष्ठ॑ते नम॑स्क॒रैरे॒वैन॑श् शम॑यति॒ यैऽग्न॑यः - []

Pada Paata

वा॒तः । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ । रु॒द्र॒ । इ॒दु॒व॒थ्स॒रेणे॑ती॒दु॒- व॒थ्स॒रेण॑ । नमः॑ ।
 क॒रो॒मि॒ । यत् । ते॒ । रु॒द्र॒ । उ॒परि॑ । ध॒नुः॑ । तत् । वा॒तः । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑
 । ते॒ । रु॒द्र॒ । व॒थ्स॒रेण॑ । नमः॑ । क॒रो॒मि॒ । रु॒द्रः॑ । वै । ए॒षः॑ । यत् । अ॒ग्निः॑ । सः । यथा॑
 । व्या॒घ्रः॑ । क्रु॒द्धः॑ । तिष्ठ॑ति । ए॒वम् । वै । ए॒षः॑ । ए॒तर॒हि॑ । सञ्चि॑तमि॒ति॒ सं - चि॑तम् ।
 ए॒तैः॑ । उ॒पे॒ति॑ । तिष्ठ॑ते । न॒म॒स्का॒रैरि॑ति॒ नमः॑-का॒रैः॑ । ए॒व । ए॒नम् । श॒म॒य॒ति॑ । ये । अ॒ग्नयः॑ ।

TS 5.5.7.5

TS 5.5.7.5

Samhita Paata

पु॒री॒ष्याः॑ । प्र॒वि॒ष्टाः॑ पृ॒थि॒वीम॑नु॒ । तेषां॑ त्वम॑स्यु॒त्त॒मः॑ प्र॒णो जी॒वा॒त॒वे॑ सु॒व ॥ आ॒पं त्वा॒ऽग्ने॑ म॒न॒सा
 ऽऽपं॑ त्वा॒ऽग्ने॑ त॒प॒सा ऽऽपं॑ त्वा॒ऽग्ने॑ दी॒क्षया॑ ऽऽपं॑ त्वा॒ऽग्न॑ उ॒प॒स॒द्भि॒रापं॑ त्वा॒ऽग्ने॑ सु॒त्यया॑ऽऽपं॑ त्वा॒ऽग्ने॑
 दक्षि॑णा॒भिरा॑पं॑ त्वा॒ऽग्ने॑ ऽव॒भृ॒थेना॑पं॑ त्वा॒ऽग्ने॑ व॒शया॑ ऽऽपं॑ त्वा॒ऽग्ने॑ स्व॒गाका॒रेणे॑त्या॒है () षा वा
 अ॒ग्नेरा॑प्ति॒स्तयै॒वैन॑माप्नोति ॥

Pada Paata

पु॒री॒ष्याः॑ । प्र॒वि॒ष्टा इति॑ प्र - वि॒ष्टाः॑ । पृ॒थि॒वीम् । अनु॑ ॥ तेषा॑म् । त्वम् । अ॒सि॒ । उ॒त्त॒म
 इत्यु॑त् - त॒मः॑ । प्रे॒ति॑ । नः॑ । जी॒वा॒त॒वे॑ । सु॒व ॥ आ॒प॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । म॒न॒सा । आ॒प॑म्
 । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । त॒प॒सा । आ॒प॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । दी॒क्षया॑ । आ॒प॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ ।
 उ॒प॒स॒द्भि॒रित्यु॑प॒सत् - भिः॑ । आ॒प॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । सु॒त्यया॑ । आ॒प॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ ।

दक्षिणाभिः । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ । अ॒व॒भृ॒थेनेत्य॑व - भृ॒थेन॑ । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ ।
व॒शया॑ । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ । स्व॒गा॒का॒रेणेति॑ स्व॒गा - का॒रेण॑ । इति॑ । आ॒ह () । ए॒षा
। वै । अ॒ग्नेः॒ । आ॒प्तिः॒ । तया॑ । ए॒व । ए॒नम् । आ॒प्नो॒ति ॥

TS 5.5.8.1

TS 5.5.8.1

Samhita Paata

गा॒य॒त्रेण॑ पु॒रस्ता॑दुप॑ तिष्ठते प्रा॒णमे॒वास्मिन्॑ दधाति बृहद्-रथ॑न्तरा॒भ्यां प॒क्षावो॑ज ए॒वास्मिन्॑ दधात्य॒तुस्था॑य॒ज्ञा-
य॒ज्ञिये॑न पु॒च्छंमृ॑तुष्वे॒व प्रति॑ तिष्ठति पृ॒ष्ठैरु॑प॑ तिष्ठते तेजो॒ वै पृ॒ष्ठानि॑ तेज ए॒वास्मिन्॑ दधाति
प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑सृजत॒ सौऽस्मा॑त् सृष्टः परा॑डै॒त् तं वा॑रव॒न्तीये॑ना-वारयत् तद्-वा॑रव॒न्तीय॑स्य वारव॒न्तीय॑त्वः
श्यै॒तेन॑ श्ये॒ती अ॑कुरुत् तच्छ॒यैतस्य॑ श्यै॒तत्त्वं - []

Pada Paata

गा॒य॒त्रेण॑ । पु॒रस्ता॑त् । उपेति॑ । तिष्ठते॑ । प्रा॒णमि॒तिं प्र - अ॒नम् । ए॒व । अ॒स्मिन् । द॒धाति॑
। बृहद्-रथ॑न्तरा॒भ्यामि॒तिं बृहत् - रथ॑न्तरा॒भ्याम् । प॒क्षौ । ओजः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । द॒धाति॑ ।
ऋ॒तुस्था॑य॒ज्ञाय॒ज्ञिये॑न । पु॒च्छम् । ऋ॒तुषु॑ । ए॒व । प्र॒तीति॑ । तिष्ठति॑ । पृ॒ष्ठैः । उपेति॑ । तिष्ठते॑
। तेजः॑ । वै । पृ॒ष्ठानि॑ । तेजः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । द॒धाति॑ । प्र॒जाप॑तिरि॒तिं प्र॒जा - प॒तिः
। अ॒ग्निम् । अ॒सृज॑त् । सः । अ॒स्मात् । सृष्टः॑ । परा॑ड् । ऐ॒त् । तम् । वा॑रव॒न्तीये॑नेति॑
वार - व॒न्तीये॑न । अ॒वा॒रय॑त् । तत् । वा॑रव॒न्तीय॑स्येति॑ वार - व॒न्तीय॑स्य । वा॑रव॒न्तीय॑त्वमि॒तिं

वारवन्तीय - त्वम् । श्यैतेन॑ । श्येती॑ । अ॒कुरु॒त॒ । तत् । श्यैतस्य॑ । श्यैत॒त्वमिति॑ श्यैत - त्वम् ।

TS 5.5.8.2

TS 5.5.8.2

Samhita Paata

यद्-वारवन्तीयेनोपतिष्ठते वारयंत ऐवैन॑ श्यैतेन॑ श्येती॑ कुरुते प्रजापतेर॑ हृदयेना-पिपक्षं प्रत्युप॑ तिष्ठते
प्रेमाणमेवास्य॑ गच्छति॑ प्राच्यां॑ त्वा दिशा सादयामि॑ गायत्रेण॑ छन्दसा॑ऽग्निना॑ देवतया॑ऽग्नेः शीर्ष्णा॑ग्नेः
शिर॑ उप॑ दधामि॑ दक्षिणया॑ त्वा दिशा सादयामि॑ त्रैष्टुभेन॑ छन्दसेन्द्रेण॑ देवतया॑ऽग्नेः पक्षेणा॑ग्नेः पक्षमुप॑
दधामि॑ प्रतीच्यां॑ त्वा दिशा सादयामि॑ - []

Pada Paata

यत् । वारवन्तीयेनेति॑ वार - वन्तीयेन॑ । उपतिष्ठ॑त इत्युप॑ - तिष्ठते॑ । वारय॑ते । ए॒व । ए॒नम्
। श्यैतेन॑ । श्येती॑ । कुरु॑ते । प्रजाप॑तेर॒हृदयेन॑ । अपि॑पक्षमित्य॑पि - पक्षम् । प्रति॑ । उपेति॑
। तिष्ठ॑ते । प्रेमाण॑म् । ए॒व । अ॒स्य । ग॒च्छति॑ । प्राच्यां॑ । त्वा । दिशा॑ । सा॒दयामि॑ ।
गा॒यत्रेण॑ । छन्द॑सा । अ॒ग्निना॑ । दे॒वतया॑ । अ॒ग्नेः । शी॒र्ष्णा । अ॒ग्नेः । शिरः॑ । उपेति॑ ।
दु॒धामि॑ । दक्षि॑णया । त्वा । दिशा॑ । सा॒दयामि॑ । त्रैष्टु॑भेन । छन्द॑सा । इ॒न्द्रेण॑ । दे॒वतया॑
। अ॒ग्नेः । पक्षे॑ण । अ॒ग्नेः । पक्ष॑म् । उपेति॑ । दु॒धामि॑ । प्रती॑च्यां । त्वा । दिशा॑ । सा॒दयामि॑ ।

TS 5.5.8.3

TS 5.5.8.3

Samhita Paata

जागतेन॑ छन्द॑सा सवि॒त्रा दे॒वत॑या॒ऽग्नेः पु॒च्छेना॒ग्नेः पु॒च्छमु॑प॒ दधा॑म्युदी॒च्या त्वा दि॒शा सा॑दया॒म्यानु॑ष्टु॒भेन॑
छन्द॑सा मि॒त्रावरु॑णाभ्यां ए॒वत॑या॒ऽग्नेः प॒क्षेणा॒ग्नेः प॒क्षमु॑प॒ दधा॑म्यूर्ध्व॒यां त्वा दि॒शा सा॑दयामि॒ पाङ्के॑न॒
छन्द॑सा बृह॒स्पति॑ना दे॒वत॑या॒ऽग्नेः पृ॒ष्ठेना॒ग्नेः पृ॒ष्ठमु॑प॒ दधा॑मि यो॒ऽवा अपा॑त्मानम॒ग्निं चि॑नुते॒ऽपात्मा॒ऽमुष्मि॑न्
लो॒के भ॑वति॒ यः सा॒त्मा॒नं चि॑नुते () सा॒त्मा॒ऽमुष्मि॑न् लो॒के भ॑वत्या॒त्मेष्ट॑का उ॒प॒ दधा॑त्येष॒ वा
अ॒ग्नेरा॒त्मा सा॒त्मा॒नमे॒वाग्निं॑ चि॑नुते सा॒त्मा॒ऽमुष्मि॑न् लो॒के भ॑वति॒ य ए॒वं वेद॑ ॥

Pada Paata

जाग॑तेन । छन्द॑सा । सवि॒त्रा । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । पु॒च्छेन॑ । अ॒ग्नेः । पु॒च्छम् । उपे॑ति
। द॒धामि॑ । उदी॒च्या । त्वा । दि॒शा । सा॑दयामि । आनु॑ष्टु॒भेनेत्यानु॑ - स्तु॒भेन॑ । छन्द॑सा ।
मि॒त्रावरु॑णाभ्यामि॒ति मि॒त्रा-वरु॑णाभ्याम् । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । प॒क्षेण॑ । अ॒ग्नेः । प॒क्षम् । उपे॑ति
। द॒धामि॑ । ऊ॒र्ध्व॒यां । त्वा । दि॒शा । सा॑दयामि । पाङ्के॑न । छन्द॑सा । बृह॒स्पति॑ना ।
दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । पृ॒ष्ठेन॑ । अ॒ग्नेः । पृ॒ष्ठम् । उपे॑ति । द॒धामि॑ । यः । वै । अपा॑त्मानमि॒त्यप॑-
आ॒त्मान॑म् । अ॒ग्निम् । चि॑नुते । अपा॑त्मेत्य॒प॑ - आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॑वति॒ । यः
। सा॒त्मा॒नमि॒ति स - आ॒त्मान॑म् । चि॑नुते () । सा॒त्मेति॑ स-आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के ।
भ॑वति॒ । आ॒त्मेष्ट॑का इत्या॑त्म-इष्ट॒काः । उपे॑ति । द॒धाति॑ । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । आ॒त्मा ।
सा॒त्मा॒नमि॒ति स-आ॒त्मान॑म् । ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॑नुते । सा॒त्मेति॑ स - आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् ।
लो॒के । भ॑वति॒ । यः । ए॒वम् । वेद॑ ॥

TS 5.5.9.1

TS 5.5.9.1

Samhita Paata

अग्रं उदधे॑ या त इषु॑र्युवा नाम॑ तया॑ नो मृड॑ तस्या॑स्ते नम॑स्तस्या॑स्त॒ उप॑ जीव॑न्तो भूया॑स्माग्रे
दुद्ध॑ ग॒ह्य कि॒श्शिल॑ वन्य॑ या त इषु॑र्युवा नाम॑ तया॑ नो मृड॑ तस्या॑स्ते नम॑स्तस्या॑स्त॒ उप॑ जीव॑न्तो
भूया॑स्म पञ्च॑ वा ए॒तेऽग्र॑यो यच्चि॑तय॑ उद॒धिरे॒व नाम॑ प्रथ॑मो दु॒द्धो - []

Pada Paata

अग्रै॑ । उ॒द॒ध इत्यु॑द - धे॑ । या॑ । ते॑ । इषुः॑ । यु॒वा । नाम॑ । तया॑ । नः॑ । मृ॒ड । तस्याः॑
। ते॑ । नमः॑ । तस्याः॑ । ते॑ । उपेति॑ । जीव॑न्तः । भूया॑स्म । अग्रै॑ । दु॒द्ध । ग॒ह्य ।
कि॒श्शिल॑ । वन्य॑ । या॑ । ते॑ । इषुः॑ । यु॒वा । नाम॑ । तया॑ । नः॑ । मृ॒ड । तस्याः॑ । ते॑
। नमः॑ । तस्याः॑ । ते॑ । उपेति॑ । जीव॑न्तः । भूया॑स्म । पञ्च॑ । वै । ए॒ते । अ॒ग्रयः॑ । यत्
। चि॑तयः । उ॒द॒धिरित्यु॑द - धिः॑ । ए॒व । नाम॑ । प्रथ॑मः । दु॒द्धः ।

TS 5.5.9.2

TS 5.5.9.2

Samhita Paata

द्वितीयो गह्व॑स्तृतीयः कि॒श्शिलश्च॑तुर्थो वन्यः पञ्चमस्तेभ्यो यदाहु॑तीर्न जुहु॑याद॒द्ध्यु च॑ यज॑मानं च प्र
दहे॑युर्दे॒ता आहु॑तीर्जुहोति॑ भा॒ग॒धेये॑नै॒वैनाञ्छ॑मयति॒ नाऽऽ*र्ति॑माच्छत्य॒द्ध्युर्न॑ यज॑मानो वाङ्ग॑ आ॒सन्
न॒सोः प्रा॒णोऽक्ष्योश्चक्षुः॑ कर्ण॑योः श्रोत्रं॑ बाहु॑वोर्बल॑-मू॒रुवो॑रोजोऽरि॑ष्टा विश्वा॒न्यङ्गानि॑ त॒नू - []

Pada Paata

द्वितीयः । गह्वः । तृतीयः । कि॒श्शिलः । च॒तुर्थः । वन्यः । प॒ञ्चमः । तेभ्यः । यत् ।
आहु॑तीरित्या - हु॒तीः । न । जुहु॑यात् । अ॒द्ध्युम् । च । यज॑मानम् । च । प्रेति॑ । दहे॑युः
। यत् । ए॒ताः । आहु॑तीरित्या - हु॒तीः । जुहोति॑ । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भा॒ग॒धेये॑न । ए॒व । ए॒नान्
। श॒मय॑ति । न । आ॒र्तिम् । एति॑ । ऋ॒च्छति॑ । अ॒द्ध्युः । न । यज॑मानः । वाक् । मे ।
आ॒सन् । न॒सोः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । अ॒क्ष्योः । चक्षुः॑ । कर्ण॑योः । श्रोत्रं॑ । बा॒हुवोः
। बल॑म् । ऊ॒रुवोः । ओजः॑ । अरि॑ष्टा । विश्वा॒नि । अ॒ङ्गानि॑ । त॒नूः ।

TS 5.5.9.3

TS 5.5.9.3

Samhita Paata

-स्त॒नुवा॑ मे स॒ह नम॑स्ते अस्तु॒ मा मां हि॑स्सीर॒प वा ए॒तस्मा॑त् प्रा॒णाः क्रा॑मन्ति॒ योऽग्निं॑ चि॒न्वन्ना॑धि॒
क्राम॑न्ति॒ वाङ्ग॑ आ॒सन् न॒सोः प्रा॒ण इत्या॑ह प्रा॒णाने॒वा*ऽऽत्मन्॑ ध॒त्ते यो रु॒द्रो अ॒ग्नौ यो अ॒प्सु य
ओष॑धीषु॒ यो रु॒द्रो विश्वा॑ भुव॑नाऽऽवि॒वेश॑ तस्मै॑ रु॒द्राय॑ नमो॑ अ॒स्त्वाहु॑तिभागा॒ वा अ॒न्ये रु॒द्रा ह॒विर्भा॑गा
- []

Pada Paata

तनुवाँ । मे । सुह । नमः । ते । अस्तु । मा । मा । हि॒सीः । अपेति । वै । ए॒तस्मा॑त्
 । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । क्रा॒मन्ति॑ । यः । अ॒ग्निम् । चि॒न्वन् । अ॒धिक्रा॑म॒तीत्य॑धि - क्रा॒म॑ति
 । वाक् । मे । आ॒सन् । न॒सोः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । इति॑ । आ॒ह । प्रा॒णानि॑ति॒ प्र -
 अ॒नान् । ए॒व । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । यः । रु॒द्रः । अ॒ग्नौ । यः । अ॒प्स्वि॒त्यं॑ - सु । यः ।
 ओष॑धीषु । यः । रु॒द्रः । वि॒श्वौ । भु॒व॑ना । आ॒वि॒वेशे॑त्या॒ - वि॒वेश॑ । तस्मै॑ । रु॒द्राय॑ । नमः ।
 अस्तु । आहु॑तिभागा॒ इत्याहु॑ति - भा॒गाः । वै । अ॒न्ये । रु॒द्राः । ह॒विर्भा॑गा॒ इति॑ ह॒विः - भा॒गाः ।

TS 5.5.9.4**TS 5.5.9.4****Samhita Paata**

अ॒न्ये श॑तरु॒द्रीय॑ः हु॒त्वा गा॑वीधुकं च॒रुमे॑तेन॒ यजु॑षा च॒रमा॑या॒मिष्ट॑कायां॒ नि द॑द्ध्याद्-भा॒गधे॑येनै॒वैनः॑
 श॒मय॑ति॒ तस्य॑ त्वै श॑तरु॒द्रीय॑ः हु॒तमि॑त्याहु॒र्यस्यै॑तद॒ग्नौ क्रि॑यत॒ इति॑ वस॑वस्त्वा रु॒द्रैः पु॒रस्ता॑त् पा॒न्तु
 पि॒तर॑स्त्वा य॒मरा॑जानः पि॒तृभिर्द॑क्षिणतः पा॑न्त्वादि॒त्यास्त्वा वि॒श्वेदे॑वैः प॒श्चात् पा॑न्तु द्यु॒तान॑स्त्वा मा॒रुतो॑
 म॒रुद्भि॑रुत्तरतः पा॑तु - []

Pada Paata

अ॒न्ये । श॑तरु॒द्रीय॑मि॒ति श॑त - रु॒द्रीय॑म् । हु॒त्वा । गा॑वीधुकम् । च॒रुम् । ए॒तेन॑ । यजु॑षा ।

च॒र॒मा॒या॑म् । इ॒ष्ट॒का॒या॑म् । नी॒ति॑ । द॒द्ध॒या॒त् । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग - धे॒ये॒न॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । श॒म॒य॒ति॑ । तस्य॑ । तु । वै । श॒त॒रु॒द्री॒य॒मि॒ति॑ श॒त - रु॒द्री॒य॑म् । हु॒त॒म् । इ॒ति॑ । आ॒हुः । यस्य॑ । ए॒त॒त् । अ॒ग्नौ॑ । क्रि॒य॒ते॑ । इ॒ति॑ । वस॑वः । त्वा॒ । रु॒द्रैः॑ । पु॒र॒स्ता॑त् । पा॒न्तु॑ । पि॒तरः॑ । त्वा॒ । य॒म॒रा॒जा॒न॒ इति॑ य॒म - रा॒जा॒नः॑ । पि॒तृ॒भि॒रि॒ति॑ पि॒तृ - भिः॑ । द॒क्षि॒ण॒तः॑ । पा॒न्तु॑ । आ॒दि॒त्याः॑ । त्वा॒ । वि॒श्वैः॑ । दे॒वैः॑ । प॒श्चा॒त् । पा॒न्तु॑ । द्यु॒ता॒नः॑ । त्वा॒ । मा॒रु॒तः॑ । म॒रु॒द्भि॒रि॒ति॑ म॒रु॒त् - भिः॑ । उ॒त्त॒र॒त॒ इत्यु॑त् - त॒र॒तः॑ । पा॒तु॑ ।

TS 5.5.9.5

TS 5.5.9.5

Samhita Paata

दे॒वा॒स्त्वे॒न्द्र॒ज्ये॒ष्ठा॒ वरु॑ण॒रा॒जा॒नो॒ ऽध॒स्ता॑च्चो॒-प॒रि॒ष्ठा॒च्च॒ पा॒न्तु॑ न॒ वा॒ ए॒ते॒न॑ पू॒तो॒ न॒ मे॒द्ध्यो॑ न॒ प्रो॒क्षि॑तो॒ यदे॑न॒मतः॑ प्रा॒ची॒नं॑ प्रो॒क्ष॒ति॒ यथ् संचि॑त॒मा॒ज्ये॑न॒ प्रो॒क्ष॒ति॒ तेन॑ पू॒त॒स्तेन॑ मे॒द्ध्य॒स्तेन॑ प्रो॒क्षि॑तः ॥

Pada Paata

दे॒वाः । त्वा॒ । इ॒न्द्र॒ज्ये॒ष्ठा॒ इती॑न्द्र - ज्ये॒ष्ठाः॑ । वरु॑ण॒रा॒जा॒न॒ इति॑ वरु॑ण - रा॒जा॒नः॑ । अ॒ध॒स्ता॑त् । च॒ । उ॒प॒रि॒ष्ठा॒त् । च॒ । पा॒न्तु॑ । न॒ । वै । ए॒ते॒न॑ । पू॒तः॑ । न॒ । मे॒द्ध्यः॑ । न॒ । प्रो॒क्षि॑त॒ इति॑ प्र - उ॒क्षि॑तः । यत् । ए॒न॒म् । अ॒तः॑ । प्रा॒ची॒नम्॑ । प्रो॒क्ष॒ती॒ति॑ प्र - उ॒क्ष॒ति॑ । यथ् । सञ्चि॑त॒मि॒ति॑ सं - चि॒त॒म् । आ॒ज्ये॑न॒ । प्रो॒क्ष॒ती॒ति॑ प्र - उ॒क्ष॒ति॑ । तेन॑ । पू॒तः॑ । तेन॑ । मे॒द्ध्यः॑ । तेन॑ । प्रो॒क्षि॑त॒ इति॑ प्र-उ॒क्षि॑तः ॥

TS 5.5.10.1

TS 5.5.10.1

Samhita Paata

समीची॑ नामा॑सि प्राची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते ऽग्नि॑रधि॑पति॒ रसि॑तो र॒क्षिता॑ यश्चाधि॑पति॒ र्यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां
नम॑स्तौनो मृ॒डय॑तां ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॑ तं वां ज॒म्भे द॑धाम्यो॒जस्विनी॑ नामा॑सि दक्षि॑णा दिक्
तस्या॑स्तु इन्द्रो॑ऽधि॑पतिः पृ॒दाकुः॑ प्राची॑ नामा॑सि प्र॒तीची॑ दिक् तस्या॑स्ते - []

Pada Paata

समीची॑ । नाम॑ । अ॒सि । प्राची॑ । दिक् । तस्याः॑ । ते । अ॒ग्निः । अधि॑पति॒रित्यधि॑ - प॒तिः
। अ॒सितः॑ । र॒क्षिता॑ । यः । च॒ । अधि॑पति॒रित्यधि॑-प॒तिः । यः । च॒ । गो॒प्ता । ता॑भ्याम् ।
नमः॑ । तौ । नः॒ । मृ॒डय॑ताम् । ते । यम् । द्वि॒ष्मः । यः । च॒ । नः॒ । द्वेष्टि॑ । तम् । वा॒म्
। ज॒म्भे । द॒धामि॑ । ओ॒जस्विनी॑ । नाम॑ । अ॒सि । दक्षि॑णा । दिक् । तस्याः॑ । ते । इन्द्रः॑ ।
अधि॑पति॒रित्यधि॑ - प॒तिः । पृ॒दाकुः॑ । प्राची॑ । नाम॑ । अ॒सि । प्र॒तीची॑ । दिक् । तस्याः॑ । ते ।

TS 5.5.10.2

TS 5.5.10.2

Samhita Paata

सोमोऽधिपतिः स्वजोऽवस्थावा नामा-स्युदीची दिक् तस्यास्ते वरुणोऽधिपति-स्तिरश्चं राजि-
रधिपत्नी नामासि बृहती दिक् तस्यास्ते बृहस्पति-रधिपतिः श्वित्रो वशिनी नामासीयं दिक् तस्यास्ते
यमोऽधिपतिः कल्माषं ग्रीवो रक्षिता यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां ते यं
द्विष्मो यश्च - []

Pada Paata

सोमः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । स्वज इति स्व - जः । अवस्थावेत्यव - स्थावा । नाम ।
असि । उदीची । दिक् । तस्याः । ते । वरुणः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । तिरश्चंराजिरिति
तिरश्चं-राजिः । अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । नाम । असि । बृहती । दिक् । तस्याः । ते ।
बृहस्पतिः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । श्वित्रः । वशिनी । नाम । असि । इयं । दिक् ।
तस्याः । ते । यमः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । कल्माषंग्रीव इति कल्माषं - ग्रीवः । रक्षिता
। यः । च । अधिपतिरित्यधि-पतिः । यः । च । गोप्ता । ताभ्याम् । नमः । तौ । नः
। मृडयताम् । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च ।

TS 5.5.10.3

TS 5.5.10.3

Samhita Paata

नो द्वेष्टि तं वां जम्भे दधाम्येता वै देवता अग्निं चितः रक्षन्ति ताभ्यो यदाहुतीर्न जुहुयादद्ध्यु च
यजमानं च ध्यायेयुर्यदेता आहुतीर्जुहोति भागधेयेनैवैनच्छमयति नाऽऽर्तिमाच्छत्यद्ध्युर्न यजमानो
हेतयो नाम स्थ तेषां वः पुरो गृहा अग्निर्व इषवः सलिलो निलिपां नाम - []

Pada Paata

नः । द्वेष्टि । तम् । वाम् । जम्भे । दधामि । एताः । वै । देवताः । अग्निम् । चितम्
। रक्षन्ति । ताभ्यः । यत् । आहुतीरित्या - हुतीः । न । जुहुयात् । अद्ध्युम् । च ।
यजमानम् । च । ध्यायेयुः । यत् । एताः । आहुतीरित्या - हुतीः । जुहोति । भागधेयेनेति
भागधेयेन । एव । एनान् । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अद्ध्युः । न ।
यजमानः । हेतयः । नाम । स्थ । तेषाम् । वः । पुरः । गृहाः । अग्निः । वः । इषवः
। सलिलः । निलिपां इति नि-लिपांः । नाम ।

TS 5.5.10.4

TS 5.5.10.4

Samhita Paata

स्थ॒ तेषाँ॑वो दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑वः स॒गरो॑ व॒ज्रि॑णो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषाँ॑वः प॒श्चाद् गृ॒हाः स्व॑प्तो
 व॒ इष॑वो ग॒ह्वरो॑ ऽव॒स्थावा॑नो॒ नाम॑ स्थ॒ तेषाँ॑व॒ उत्त॑राद् गृ॒हा आपो॑ व॒ इष॑वः स॒मुद्रो॑-ऽधि॑पतयो॒
 नाम॑ स्थ॒ तेषाँ॑व॒ उप॑रि॒ गृ॒हा व॒रू॒षं व॒ इष॑वोऽव॑स्वान् क॒व्या नाम॑ स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषाँ॑व॒ इह॑ गृ॒हा - []

Pada Paata

स्थ॒ । तेषाँ॑म् । वः । दक्षि॑णा । गृ॒हाः । पि॒तरः॑ । वः । इष॑वः । स॒गरः॑ । व॒ज्रि॑णः । नाम॑
 । स्थ॒ । तेषाँ॑म् । वः । प॒श्चात् । गृ॒हाः । स्व॑प्तः । वः । इष॑वः । ग॒ह्वरः॑ । अ॒व॒स्थावा॑न
 इत्य॑व - स्थावा॑नः । नाम॑ । स्थ॒ । तेषाँ॑म् । वः । उत्त॑रादित्यु॒त् - त॒रात् । गृ॒हाः । आपः॑
 । वः । इष॑वः । स॒मुद्रः॑ । अधि॑पतय॒ इत्य॑धि - प॒तयः॑ । नाम॑ । स्थ॒ । तेषाँ॑म् । वः ।
 उप॑रि॒ । गृ॒हाः । व॒रू॒षम् । वः । इष॑वः । अव॑स्वान् । क॒व्याः । नाम॑ । स्थ॒ । पार्थि॑वाः
 । तेषाँ॑म् । वः । इह॑ । गृ॒हाः ।

TS 5.5.10.5

TS 5.5.10.5

Samhita Paata

अन्नं॑ व॒ इष॑वो ऽनि॒मि॒षो वा॑तना॒मं तेभ्यो॑ वो॒ नम॑स्ते नो मृ॒डय॑त् ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वो॒
 जंभे॑ दधामि हु॒तादो॑ वा अ॒न्ये दे॒वा अ॑हु॒तादो॑ऽन्ये तान॑ग्नि॒चिदे॒वोभया॑न् प्री॒णाति॑ दु॒द्वा म॑धुमि॒श्रेणै॑ता
 आहु॑तीर्जुहोति भाग॒धेये॑नै॒वैनान्॑ प्री॒णात्यथो॑ खल्व॑ाहु॒रिष्ट॑का॒ वै दे॒वा अ॑हु॒ताद् इत्य॑ - []

Pada Paata

अ॒न्नम् । वः । इ॒षवः । नि॒मि॒ष इति॑ नि - मि॒षः । वा॒त॒ना॒ममि॑ति॒ वात॑ - ना॒मम् । तेभ्यः ।
 वः । नमः । ते । नः । मृ॒डय॑त । ते । यम् । द्वि॒ष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि॑ ।
 तम् । वः । ज॒म्भे । दु॒धा॒मि । हु॒ता॒दु इति॑ हु॒त - अ॒दः । वै । अ॒न्ये । दे॒वाः । अ॒हु॒ता॒दु
 इत्य॑हु॒त - अ॒दः । अ॒न्ये । ता॒न् । अ॒ग्नि॒चि॒दि॒त्या॒ग्नि - चि॒त् । ए॒व । उ॒भया॑न् । प्री॒णा॒ति ।
 दु॒द्वा । म॒धु॒मि॒श्रे॒णेति॑ म॒धु - मि॒श्रे॒ण । ए॒ताः । आ॒हु॒ती॒रि॒त्या॒हु॒तीः । जु॒होति॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग
 - धे॒येन॑ । ए॒व । ए॒ना॒न् । प्री॒णा॒ति । अ॒थो इति॑ । ख॒लु । आ॒हुः । इष्ट॑काः । वै । दे॒वाः
 । अ॒हु॒ता॒दु इत्य॑हु॒त - अ॒दः । इति॑ ।

TS 5.5.10.6**TS 5.5.10.6****Samhita Paata**

-नुपरिक्रामं जुहोत्यपरिवर्गमेवैनान् प्रीणातीमः स्तनमूर्जस्वन्तं धयापां प्रप्यातमग्ने सरिरस्य मद्ध्ये
 । उथ्सं जुषस्व मधुमन्तमूर्व समुद्रियः सदन्मा विशस्व ॥ यो वा अग्निं प्रयुज्य न विमुञ्चति
 यथाऽश्वो युक्तोऽविमुच्यमानः क्षुद्ध्यन् पराभवत्येवमस्याग्निः परा भवति तं पराभवन्तं यजमानोऽनु
 परा भवति सोऽग्निं चित्वा लूक्षो - []

Pada Paata

अनुपरिक्राममित्यनु - परिक्रामम् । जुहोति । अपरिवर्गमित्यपरि - वर्गम् । एव । एनान् ।
 प्रीणाति । इमम् । स्तनम् । ऊर्जस्वन्तम् । ध्रुय । अपाम् । प्रप्यातमिति प्र-प्यातम् । अग्ने
 । सरिरस्य । मद्धये ॥ उथ्सम् । जुषस्व । मधुमन्तमिति मधु-मन्तम् । ऊर्व । समुद्रियम् ।
 सदनम् । एति । विशस्व ॥ यः । वै । अग्निम् । प्रयुज्येति प्र - युज्यं । न । विमुञ्चतीति
 वि - मुञ्चति । यथा । अश्वः । युक्तः । अविमुच्यमान इत्यवि - मुच्यमानः । क्षुद्रयन्त्रं ।
 पराभवतीति परा - भवति । एवम् । अस्य । अग्निः । परेति । भवति । तम् । पराभवन्तमिति
 परा - भवन्तम् । यजमानः । अनु । परेति । भवति । सः । अग्निम् । चित्वा । लूक्षः ।

TS 5.5.10.7

TS 5.5.10.7

Samhita Paata

भवतीमः स्तनमूर्जस्वन्तं धयापामित्याज्यस्य पूर्णाः सुचं जुहोत्येष वा अग्नेर्विमोको विमुच्यैवास्मा
 अन्नमपि दधाति तस्मादाहुर्यश्चैवं वेदु यश्च न सुधायः ह वै वाजी सुहितो दधातीत्यग्निर्वाव वाजी
 तमेव तत् प्रीणाति स एनं प्रीतः प्रीणाति वसीयान् भवति () ॥

Pada Paata

भवति । इमम् । स्तनम् । ऊर्जस्वन्तम् । ध्रुय । अपाम् । इति । आज्यस्य । पूर्णम् ।
 सुचम् । जुहोति । एषः । वै । अग्नेः । विमोक इति वि - मोकः । विमुच्येति वि - मुच्यं ।

ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । अ॒पीति॑ । दु॒धा॒ति । तस्मा॑त् । आ॒हुः । यः । च॒ । ए॒वम् । वेद॑
 । यः । च॒ । न । सु॒धाय॑मि॒ति॑ सु - धाय॑म् । ह॒ । वै । वा॒जी । सु॒हित॑ इति॒ सु - हि॒तः ।
 दु॒धा॒ति । इति॑ । अ॒ग्निः । वाव॑ । वा॒जी । तम् । ए॒व । तत् । प्री॒णा॒ति । सः । ए॒नम् ।
 प्री॒तः । प्री॒णा॒ति । वसी॑यान् । भ॒व॒ति () ॥

TS 5.5.11.1

TS 5.5.11.1

Pada Paata

इन्द्रा॑य । राज्ञे॑ । सू॒क्रः । वरु॑णाय । राज्ञे॑ । कृ॒ष्णः । य॒माय॑ । राज्ञे॑ । ऋ॒श्यः । ऋ॒ष॒भाय॑
 । राज्ञे॑ । ग॒व॒यः । शा॒र्दू॒लाय॑ । राज्ञे॑ । गौ॒रः । पु॒रु॒ष॒रा॒जायेति॑ पु॒रु॒ष - रा॒जाय॑ । म॒र्कटः॑ ।
 क्षिप्र॑श्येन॒स्येति॑ क्षिप्र - श्ये॒नस्य॑ । वर्ति॑का । नील॑ङ्गोः । क्रि॒मिः । सोम॑स्य । राज्ञः॑ । कु॒लु॒ङ्गः
 । सि॒न्धोः॑ । शि॒शु॒मारः॑ । हि॒मव॑त् इति॒ हि॒म - व॒त् । ह॒स्ती ॥

TS 5.5.12.1

TS 5.5.12.1

Samhita Paata

म॒युः प्रा॑जाप॒त्य ऊ॒लो ह॒लीक्ष्णो॑ वृषद॒शस्ते॑ धा॒तुः सर॑स्वत्यै शारि॑ः श्ये॒ता पु॑रुष॒वाक् सर॑स्वते
शुक॑ः श्ये॒तः पु॑रुष॒वागा॑र॒ण्योऽजो॑ न॒कुलः॑ शका॒ ते पौ॒ष्णा वा॒चे क्रौञ्चः॑ ॥

Pada Paata

म॒युः । प्रा॑जाप॒त्य इति॑ प्राजा - प॒त्यः । ऊ॒लः । ह॒लीक्ष्णः॑ । वृषद॒शः । ते । धा॒तुः
। सर॑स्वत्यै । शारि॑ः । श्ये॒ता । पु॑रुष॒वागिति॑ पुरुष-वाक् । सर॑स्वते । शुक॑ः । श्ये॒तः ।
पु॑रुष॒वागिति॑ पुरुष-वाक् । आ॒र॒ण्यः । अ॒जः । न॒कुलः॑ । शका॑ । ते । पौ॒ष्णाः । वा॒चे ।
क्रौञ्चः॑ ॥

TS 5.5.13.1

TS 5.5.13.1

Samhita Paata

अ॒पां न॒प्त्रे ज॒षो ना॒क्रो म॒करः॑ कुली॒कय॑स्तेऽकू॑पारस्य वा॒चे पै॒ङ्गरा॒जो भ॒गाय॑ कु॒षीत॑क आ॒ती वा॒ह॒सो
द॒र्विदा॑ ते वा॒य॒व्या दि॒ग्भ्यश्च॑क्रवा॒कः ॥

Pada Paata

अ॒पाम् । न॒प्त्रे । ज॒षः । ना॒क्रः । म॒करः॑ । कुली॒कयः॑ । ते । अ॒कू॑पारस्य । वा॒चे । पै॒ङ्गरा॒ज
इति॑ पै॒ङ्ग-रा॒जः । भ॒गाय॑ । कु॒षीत॑कः । आ॒ती । वा॒ह॒सः । द॒र्विदा॑ । ते । वा॒य॒व्याः॑ । दि॒ग्भ्य

इति॑ दिक्-भ्यः । च॒क्र॒वा॒कः ॥

TS 5.5.14.1

TS 5.5.14.1

Samhita Paata

बला॑याज॒ग॒र आ॒खुः सृ॒ज॒या श॒य॒ण्ड॑क॒स्ते मै॒त्रा मृ॒त्य॒वेऽसि॑तो म॒न्य॒वै स्व॒जः कुं॑भी॒नसः॑ पु॒ष्कर॑सा॒दो
लो॑हि॒ताहि॒स्ते त्वा॒ष्ट्राः प्र॑ति॒श्रु॒त्का॑यै वा॒ह॒सः ॥

Pada Paata

बला॑य । अ॒ज॒ग॒रः । आ॒खुः । सृ॒ज॒या । श॒य॒ण्ड॑कः । ते । मै॒त्राः । मृ॒त्य॒वै । अ॒सि॒तः ।
म॒न्य॒वै । स्व॒ज इति॑ स्व - जः । कुं॑भी॒नस॑ इति॑ कुंभी - नसः । पु॒ष्क॒र॒सा॒द इति॑ पुष्कर - सा॒दः
। लो॑हि॒ताहि॒रिति॑ लोहित-अ॒हिः । ते । त्वा॒ष्ट्राः । प्र॑ति॒श्रु॒त्का॑या॒ इति॑ प्रति - श्रु॒त्का॑यै । वा॒ह॒सः ॥

TS 5.5.15.1

TS 5.5.15.1

Samhita Paata

पुरु॒ष॒मृ॒गश्च॒न्द्रम॑से गो॒धा का॒ल॑का दा॒र्वाघा॑टस्ते वन॒स्पती॑नामे॒ण्यहे॑ कृ॒ष्णो रा॒त्रि॒यै पि॒कः क्षि॒वङ्का
नील॑शी॒र्ष्णी ते॑ऽर्य॒म्णे धा॒तुः क॑त्क॒टः ॥

Pada Paata

पुरु॒ष॒मृ॒ग इति॑ पुरुष - मृ॒गः । च॒न्द्रम॑से । गो॒धा । का॒ल॑का । दा॒र्वाघा॑ट इति॑ दारु-आ॒घातः॑ ।
ते । वन॒स्पती॑नाम् । ए॒णी । अ॒हे । कृ॒ष्णः । रा॒त्रि॒यै । पि॒कः । क्षि॒वङ्कः । नील॑शी॒र्ष्णीति॑
नील॑ - शी॒र्ष्णी । ते । अ॒र्य॒म्णे । धा॒तुः । क॑त्क॒टः ॥

TS 5.5.16.1

TS 5.5.16.1

Samhita Paata

सौरी॑ ब॒लाक॑र्यो॒ म॒यूरः॑ श्ये॒नस्ते॑ गन्ध॒र्वाणां॑ व॒सूनां॑ क॒पिञ्ज॑लो रु॒द्राणां॑ ति॒त्तिरी॑ रो॒हित् कु॑ण्ड॒ृणाची॑
गो॒ल॒त्तिका॑ ता अ॒प्सर॑सा॒मर॑ण्याय सृ॒मरः॑ ॥

Pada Paata

सौरी॑ । ब॒लाका॑ । ऋ॒श्यः । म॒यूरः॑ । श्ये॒नः । ते । गन्ध॒र्वाणां॑ । व॒सूनां॑ । क॒पिञ्ज॑लः ।
रु॒द्राणां॑ । ति॒त्तिरिः॑ । रो॒हित् । कु॑ण्ड॒ृणाची॑ । गो॒ल॒त्तिका॑ । ताः । अ॒प्सर॑सां॑ । अ॒र॒ण्याय॑
। सृ॒मरः॑ ॥

TS 5.5.17.1

TS 5.5.17.1

Samhita Paata

पृष॒तो वै॑श्वदे॒वः पि॒त्वो न्य॑ङ्कुः क॒श॒स्तेऽनु॑म॒त्या अ॒न्यवा॒पोऽर्द्ध॑मा॒सानां॑ मा॒सां क॒श्यपः॑ क॒रिः कु॒टरु॑र्दा॒त्यौह॒स्ते
सि॒नीवा॒ल्यै बृ॒ह॒स्पत॑ये शि॒त्पु॒टः ॥

Pada Paata

पृष॒तः । वै॑श्वदे॒व इति॑ वैश्व - दे॒वः । पि॒त्वः । न्य॑ङ्कुः । क॒शः । ते । अ॒नु॒म॒त्या इत्य॑नु -
म॒त्यै । अ॒न्यवा॒प इत्य॑न्य - वा॒पः । अ॒र्द्धमा॒साना॑मित्य॑र्द्ध - मा॒साना॑म् । मा॒साम् । क॒श्यपः॑
। क॒रिः । कु॒टरुः । दा॒त्यौहः॑ । ते । सि॒नीवा॒ल्यै । बृ॒ह॒स्पत॑ये । शि॒त्पु॒टः ॥

TS 5.5.18.1

TS 5.5.18.1

Samhita Paata

शका॑ भौमी॑ पा॒न्त्रः॑ कशो॑ मा॒न्थील॑वस्ते पि॒तृणा॑मृ॒तूनां॑ जह॑का स॒व॒त्स॒राय॑ लोपा॑ क॒पोत॑ उलू॒कः॑
श॒शस्ते॑ नै॒र॒ऋ॒ताः कृ॑क॒वाकुः॑ सा॒वि॒त्रः ॥

Pada Paata

शका॑ । भौमी॑ । पा॒न्त्रः॑ । कशः॑ । मा॒न्थील॑वः । ते । पि॒तृणा॑म् । ऋ॒तूना॑म् । जह॑का ।
स॒व॒त्स॒रायेति॑ सं-व॒त्स॒राय॑ । लोपा॑ । क॒पोतः॑ । उलू॒कः॑ । श॒शः । ते । नै॒र॒ऋ॒ता इति॑ नैः -
ऋ॒ताः । कृ॑क॒वाकुः॑ । सा॒वि॒त्रः ॥

TS 5.5.19.1

TS 5.5.19.1

Samhita Paata

रुरु॑ रौ॒द्रः कृ॑क॒ला॒सः श॒कुनिः॑ पि॒प्प॒का ते श॑र॒व्यायै॑ हरि॒णो मा॑रु॒तो ब्र॒ह्म॒णे शा॒र्गस्त्र॑क्षुः कृ॒ष्णः
श्वा च॑तु॒रक्षो॑ गर्द॒भस्त॑ इ॒तर॒ज॒नाना॑म॒ग्रये॑ धू॒क्ष्णा ॥

Pada Paata

रुरु॑ः । रौ॒द्रः । कृ॑क॒ला॒सः । श॒कुनिः॑ । पि॒प्प॒का । ते । श॑र॒व्यायै॑ । हरि॒णः । मा॑रु॒तः ।
ब्र॒ह्म॒णे । शा॒र्गः । त्र॑क्षुः । कृ॒ष्णः । श्वा । च॑तु॒रक्ष॑ इति॑ चतुः - अ॒क्षः । गर्द॒भः । ते ।
इ॒तर॒ज॒नाना॑मिती॒तर॒जनाना॑म् । अ॒ग्रये॑ । धू॒क्ष्णा ॥

TS 5.5.20.1**TS 5.5.20.1****Samhita Paata**

अ॒ल॒ज आ॑न्तरि॒क्ष उ॒द्रो म॒द्गुः प्लु॑वस्तेऽपामदि॑त्यै ह॒स॒साचि॑रिन्द्रा॒ण्यै की॒र॒शा गृ॑ध्रः शि॒ति॒क॒क्षी
वा॑र्द्धा॒ण॒सस्ते दि॒व्या द्या॑वापृ॒थि॒व्याँ श्वा॒वित् ॥

Pada Paata

अ॒ल॒जः । आ॑न्तरि॒क्षः । उ॒द्रः । म॒द्गुः । प्लु॑वः । ते । अ॒पाम् । अदि॑त्यै । ह॒स॒साचि॑रिति
ह॒स - साचि॑ः । इन्द्रा॒ण्यै । की॒र॒शा । गृ॑ध्रः । शि॒ति॒क॒क्षीति॑ शिति - क॒क्षी । वा॑र्द्धा॒ण॒सः ।
ते । दि॒व्याः । द्या॑वापृ॒थि॒व्येति॑ द्यावा - पृ॒थि॒व्याँ । श्वा॒विदि॑ति श्व - वित् ॥

TS 5.5.21.1**TS 5.5.21.1****Samhita Paata**

सु॒प॒र्णः पा॑र्जन्यो ह॒सो वृ॑को वृषद॒शस्त॑ ऐ॒न्द्रा अ॒पामु॑द्रो ऽर्य॒म्णे लो॑पा॒शः सि॒हो न॑कु॒लो व्या॒घ्रस्ते
म॑हेन्द्रा॒य का॒माय॑ पर॒स्वान् ॥

Pada Paata

सु॒प॒र्ण इति॑ सु - पु॒र्णः । पा॒र्जन्यः॑ । ह॒सः । वृ॒कः । वृ॒षद॒शः । ते । ऐ॒न्द्राः । अ॒पाम् ।
उ॒द्रः । अ॒र्य॒म्णे । लो॒पा॒शः । सि॒हः । न॒कु॒लः । व्या॒घ्रः । ते । म॒हेन्द्रा॒येति॑ महा - इन्द्रा॒य
। का॒मा॒य । पर॑स्वान् ॥

TS 5.5.22.1**TS 5.5.22.1****Samhita Paata**

आ॒ग्ने॒यः कृ॒ष्णग्री॑वः सा॒रस्व॒ती मे॒षी ब॒भ्रुः सौ॒म्यः पौ॒ष्णः श्या॒मः शि॑ति॒पृ॒ष्ठो बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः शि॒ल्पो
वै॒श्व॒दे॒व ऐ॒न्द्रोऽरु॒णो मा॒रुतः॑ क॒ल्मा॒ष ऐ॒न्द्रा॒ग्नः स॒ं॒हि॒तो ऽधो॑रा॒मः सा॒वि॒त्रो वा॒रु॒णः पे॒त्वः ॥

Pada Paata

आ॒ग्ने॒यः । कृ॒ष्णग्री॑व इति॑ कृ॒ष्ण - ग्री॒वः । सा॒रस्व॒ती । मे॒षी । ब॒भ्रुः । सौ॒म्यः । पौ॒ष्णः ।
श्या॒मः । शि॑ति॒पृ॒ष्ठ इति॑ शि॒ति - पृ॒ष्ठः । बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः । शि॒ल्पः । वै॒श्व॒दे॒व इति॑ वै॒श्व - दे॒वः ।
ऐ॒न्द्रः । अ॒रु॒णः । मा॒रुतः॑ । क॒ल्मा॒षः । ऐ॒न्द्रा॒ग्न इत्यै॑न्द्र - अ॒ग्नः । स॒ं॒हि॒त इति॑ सं - हि॒तः
। अ॒धो॑रा॒म इत्य॑धः - रा॒मः । सा॒वि॒त्रः । वा॒रु॒णः । पे॒त्वः ॥

TS 5.5.23.1**TS 5.5.23.1****Samhita Paata**

अश्व॑स्तूप॒रो गो॑मृ॒गस्ते प्रा॑जाप॒त्या आ॑ग्ने॒यौ कृ॑ष्णग्री॒वौ त्वा॒ष्ट्रौ लो॑मशस॒क्थौ शि॑तिपृ॒ष्ठौ बा॑र॒हस्प॑त्यौ
धा॒त्रे पृ॑षो॒दुरः सौ॒र्यो ब॒लक्षः॑ पे॒त्वः ॥

Pada Paata

अश्वः । तूपरः । गोमृग इति गो - मृगः । ते । प्राजापत्या इति प्राजा - पत्याः । आग्नेयौ ।
कृष्णग्रीवाविति कृष्ण - ग्रीवौ । त्वाष्ट्रौ । लोमशसक्थाविति लोमश - सक्थौ । शितिपृष्ठाविति
शिति - पृष्ठौ । बारहस्पत्यौ । धात्रे । पृषोदुर इति पृष - उदुरः । सौर्यः । बलक्षः । पेट्वः ॥

TS 5.5.24.1**TS 5.5.24.1****Samhita Paata**

अ॒ग्नये॑ऽनीक॒वते॑ रोहि॒ताञ्जिर॑न्॒द्वान॒धोरा॑मौ सावि॒त्रौ पौ॒ष्णौ रं॒जत॑ना॒भी वैश्व॑दे॒वौ पि॒शङ्गौ॑ तूप॒रौ मा॑रु॒तः
क॒ल्माष॑ आ॒ग्नेयः॑ कृ॒ष्णो॑ऽजः सा॒रस्व॑ती मे॒षी वा॑रु॒णः कृ॑ष्ण ए॒कंशि॑तिपा॒त् पे॒त्वः ॥

Pada Paata

अ॒ग्नये॑ । अ॒नीक॑वत् इत्य॑नीक॑-व॒ते । रोहि॑ताञ्जिरि॒ति रोहि॑त-अ॒ञ्जिः । अ॒न॒ङ्गान् । अ॒धोरा॑मा॒वित्य॑धः
 - रा॒मौ । सा॒वि॒त्रौ । पौ॒ष्णौ । र॒ज॒तना॑भी इति॑ रज॒त - ना॒भी । वै॒श्व॒दे॒वावि॑ति॒ वैश्व॑-दे॒वौ । पि॒शङ्गौ॑
 । तू॒प्स॒रौ । मा॒रु॒तः । क॒ल्मा॑षः । आ॒ग्ने॒यः । कृ॒ष्णः । अ॒जः । सा॒र॒स्व॒ती । मे॒षी । वा॒रु॒णः
 । कृ॒ष्णः । ए॒कं॑शि॒तिपा॑दि॒त्येकं॑-शि॒तिपा॑त् । पे॒त्वः ॥